

Abya melóméló Jisós Kras ndere MAKOS ásamé

Mekomejós ayi Jón menwyaá bós manaá Esowá ágarége

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Gé náne abyá melóméló ayi Jisós Kras, Maá Esowá ákéné. ² Abya yina abó wyε nkane Asaya muú ekpávέ Esowá abó ásámé nnó,

“Esowá aké, ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentós wa ayi abós mbε ne wó manchwó kwyé meti wyε.’

Asaya ama asá ntó nnó, ³ muú fó abene mbó né mashwóne aké, ‘Kwyεge meti Ata dakéné.

Nyaáge éwú ébé cho!’ ”

⁴ Bii fó Jón achwó né mashwóne agarege yéndémuú nnó ákwóré metós wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Esowá nnó, Esowá ajinte gabo wuú. ⁵ Yéndégébé gejamé gé bós átanége né gebagé mewaá Judiya ne bós Jerosale áko ájyé wu mekomejós Jón, áshuú ekúu né gabo ayi ebwó ápyé, Jón awyaá gé ebwó manaá Esowá né Ebéé Jodan.

⁶ Jón afyé mandeé ayi átós ne bya mpó mashwóne. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jii, ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyós.

⁷ Jón agarege bós aké, “Muú fó achwó mbó me meso ayi áñeá gemε apwó me, nkwané yé muú ayi nkage mbyéle mme nkaá manyíí unó uka bii wó.”

⁸ Ama jòó aké, “Me nwyage enyú ne manaá Eṣṳwṳ mamímamí ne ji ayi áchwṳ awyage nyε enyú ne Mendoó Ukpea.”

Awyaá Jisṳs manaá Eṣṳwṳ
(*Mat 3:13-17; Luk 4:1-13*)

⁹ Né gébé eyimbṳ, Jisṳs atané né melṳ Nasaret né gebagé mewaaá Galilíí achwṳ nnó Jṳn awyaá ji manaá Eṣṳwṳ * né Ebeé Jodan. ¹⁰ Gébégé awyaá ji manaá Eṣṳwṳ átánege né mmu nnyi, agé mfaanebuú anené Mendoó Ukpea etané mfaá éshúlege ji mmyε nkane gepwine. ¹¹ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Wṳ ṳlu maá metṳṳ wa, metṳṳ εgṳṳ me ne wṳ dṳṳ.”

Danchṳmeló ammua Jisṳs
(*Mat 4:1-11; Luk 4:1-13*)

¹² Ténéténé yimbṳ Mendoó Ukpea épyε ji afé né mashwṳne. ¹³ Jisṳs abelé εwu usaá ndṳ upea, ne danchṳmeló achwṳ kpelé ji. Mbaá ayi ji alu, menya mebomebo ntó εlu wyε ne makiénné Eṣṳwṳ áchwṳ póó Jisṳs.

Jisṳs alṳ utṳṳ bíí né Galilíí
(*Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15*)

¹⁴ Ewyagé Herṳd apyεé Jṳn áfyε denṳ. Jisṳs atané né gebagé mewaaá Judiya afé né Galilíí agarege abya melómélṳ ayi atané mbaá Eṣṳwṳ. † ¹⁵ Ajṳṳge aké, “Lyage gabo nyú dékámé ne abya Eṣṳwṳ melómélṳ élé gébé eyigé Eṣṳwṳ ágbarege gefwa jíí gelá kwṳkwṳlṳ.”

* **1:9** Elú wáwálé nnó: Manwyaá bṳṳ manaá Eṣṳwṳ ele manlere nnó bṳṳ áfyε matṳṳ bwṳ ne Jisṳs ne ákwṳlṳge ji. † **1:14** Elú wáwálé nnó: Okuúge né uba ηwe 6:14-29 okage ula bi áfyεé Jṳn denṳ.

*Jis̄as akú baá utóó bií ani abi mbe
(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)*

¹⁶ Bií fɔ Jis̄as abó akoóge né mbále ebeé mega ewé elu né Galilíí, agé Simun ne meḡmó wuú Andru, áḡmée utóó bwó, elé álu áwáné meshuú. ¹⁷ Jis̄as ajóó ne ebwó aké, “Kwólege me, nɛrege nyɛ enyú ndere ákpálege bɔ́ó eké meshuú.” ¹⁸ Ténéténé yimbɔ́, ebwó álya utóó ebwó, ne ákwólé ji.

¹⁹ Ndere Jis̄as ályá eféé ajyéé mbe gachye, agé Jɛmsi ne Jɔn meḡmo wuú, ebwó álú baá Sebɛdee. Abó álú mmu ékpée átome upaá utóó bwó. ²⁰ Akuú ebwó, ne yé gébé áchɔ́ wó álya nte ebwó Sebɛdee né mmu ékpée ne bɔ́ó utóó abi ebwó áselé, ne ákwólé ji.

Jis̄as afere mende fɔ meló nchye mmye

²¹ Jis̄as ne baá utóó bií áfé né Kapanɔ́m, bií uwyaá bɔ́ó Jus ukwónégé afé né echa mmyemenene alɔ́ mánlérégé. ²² Bɔ́ó áwu nkane ji alérege ála mano mekpo fuú né gefɔ́ó eyígé ji alérege néndé alérege ne ncha ayi atane mbaá Eṣɔ́wɔ́ épófó eke ánléré mabé Eṣɔ́wɔ́.

²³ Mende fɔ́ ayi awya meló nchye abɔ́ alu ntó mmu echa mmyemenene, aké agéne Jis̄as alɔ́ mánkalégé aké, ²⁴ “Jis̄as ayi Nasaret, ɔ́kelege mampye esé ndé? Ɔchwó maníí esé mbwe?” Nkage wɔ́, ɔ́lu Muú Ukpea ayi atané mbaá Eṣɔ́wɔ́.” ²⁵ Jis̄as anyá meló nchye yimbɔ́ aké, “Kwéné mejóó, táné ji mmye.”

²⁶ Meló nchye yimbɔ́ apye ji akalé akwé mme achu gbokgbok ne atané ji mmye. ²⁷ Bɔ́ó ako ágégé gefɔ́ó yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate aké, “Ewé etané efó? Ndɔ́fɔ́ elé gefɔ́gé geno eyi gekɛ ne

utoó? Mende yina awya uto mányá áló nchye ne áwúu ji.”

²⁸ Ewya wó, ngó Jisós akwó akwóné gebagé mewaá Galilií geko.

Jisós apye gejamégé bós mameé atóó
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Jisós, Jemsi ne Jón ályágé echa mmyemenene, ebwó ako áfé cho né gepúgé Simun ne Andru. ³⁰ Ne mmá mendée Simun ameeé njaja gefwine abelé mfaá ukwó, ágare Jisós nnó mendée yimbó ameeé. ³¹ Awuúge mbó atene ji nekune mmye agbaré ji ebwó abwe ji akwilé ajwóle ka. Ténéténé yimbó gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbó achyé ebwó menyéé.

³² Ne nkwale akwonege, gébégé mhemé epwyaá, bós áchwó ne bós mameé ako ne ye abi aló nchye áchyége ebwó efwyale mbaá Jisós. ³³ Ne gemege melo geko gechwó chóme né menombi gepú eyige Jisós álu. ³⁴ Eféé ne Jisós apyé gejamégé bós bi ámeé ufóó mameé atóó ne ama féré abifo gejamégé aló nchye mmye. Akámé fó aló nchye abifo ájóó mejóó wó néndé ákaá gefógé muú yi ji álu.

Jisós agaré mekomejóó Esowó né gebage mewaá Galilií

³⁵ Dondo gemuá mme Jisós akwile afé né melu éwé bós álá pó wyeé, anenemmye. ³⁶ Simun ne abifo áló ji mánkélé. ³⁷ Agégé ji áké, “Yéndémuú aklege wó.”

³⁸ Jisós aké ne ebwó, “Esé debó manjye ntó mata maló ayifo nnó ngaré ntó ebwó mekomejóó Esowó nende gé genó eyi gepyé me nchwó mbó.”

³⁹ Ne Jis̄s akε né gebagé mewaá Galilií geko agarege mekomej̄ó̄ Es̄w̄o né mmu macha mmyεmenεne bw̄ó ne aférégé b̄ó̄ aló nchye mmyε.

Jis̄s apye muú ubá atoó
(*Mat 8:1-4; Luk 5:12-16*)

⁴⁰ Bii uma, muú ubá f̄o achw̄ó tó mánó mbe ushu Jis̄s, anε ji mmyε aké, “Mb̄ogé okεlege, pyε me nkpea.”

⁴¹ Jis̄s áwuúgemb̄o meshwε akw̄ó ji met̄ó̄, anyaá εbw̄o wuú ata ji aké, “Nkεlege, kpea.”

⁴² Aj̄ógemb̄o ubá mende yimb̄o ubye, akpea. ⁴³ Jis̄s anerege, aké alyaáge mende yimb̄o nnó ajye, aji ji εtu, ⁴⁴ aj̄ó̄ ne ji aké, “Ekagé ópyε muú f̄o akaá genó eyi gépyε ne w̄o. Chó léré lé mmyε jyé mbaá mémpyé upε Es̄w̄o áchééré agé nnó ot̄ó̄. Ne chyéé genó eyíge ebé Mosis éj̄ó̄, mampyε b̄ó̄ ákaá nnó ot̄ó̄.”

⁴⁵ Yémb̄o mende yina ajyεge akε agaré abya yina mbaá meko, ne gegare eyi gepyε Jis̄s kpené sé melo gb̄ógón̄ ajw̄ole shushu, ne yémb̄o b̄ó̄ átánege yéndé mbaá áchw̄ó wyε eta wuú.

2

Jis̄s apye muú úchánchi atoó
(*Mat 9:1-8; Luk 5:17-26*)

¹ Jis̄s ábélégé éwu mboó nd̄o, ama akéré meso né Kapan̄m ne b̄ó̄ áwú nnó alú mmu. ² Gejamégé b̄ó̄ áchw̄o chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu ep̄ó sé yé né menombi. Ne Jis̄s ab̄o agaregé εbw̄o mekomej̄ó̄ Es̄w̄o. ³ Ndere alerege ande f̄o anii, ákpá muú úchánchi né uló áchw̄o ne ji mbaá Jis̄s. ⁴ Akw̄onégé ágé f̄o meti mánkpe ne ji mmu gepú w̄ó,

gétúgɛ bɔ́ ájamé dɔ́, ákwɔ́ mfaá gepú átí embu né mfaá nchu mbaá yi Jisɔs alu. Anérégɛ ábwɛ mende yimbɔ ne gebɔ, ápyé ji ashule mme. ⁵ Jisɔs agégɛ ndere bɔ́ bimbɔ áfyéé matɔ́ ne ji, aké ne mende úchánchi yimbɔ, “Maá wa, ájiiinte gabo wyéé.”

⁶ Eke epyéémbɔ ánleré mabé Eɔwɔ fɔ abó alú eféé, áwúgembɔ álɔ mangígɛ né matɔ́ ebwɔ nnó ndé muú na? ⁷ “Epye nnó ne mende yina ábyaá Eɔwɔ. Ajɔ́ eké ji alu Eɔwɔ. Eɔwɔ mbií ne akage jinte gabo muú.”

⁸ Jisɔs akaá me genó eyige ebwɔ áférégɛ né mmu matɔ́ bwɔ́, agii ebwɔ aké, “Ulannó enyú déwya gefɔgɛ uféré bimbɔ né matɔ́ nyú? ⁹ Ndé gelu pere manjɔ́ ne muú uchánchi, ‘Nnó ájiiinte gabo wyé,’ waá manjɔ́ nnó, ‘Kwile téné, pwi gebɔ jyé ke ójyɛ.’ ¹⁰ Nkelege mámpyɛ enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Jisɔs aké ne mende úchánchi yimbɔ, ¹¹ “Kwile téné, pwi gebɔ jyé, ójyɛ mmu.”

¹² Ajɔgembɔ, mende yimbɔ akwilé téné mbe ushu bwɔ́ ako, apwi gebɔ awulé né gepú jíí. Ne bɔ́ ako alá mano mekpo fuú, áféége Eɔwɔ ake, “Ese delú dangé gefɔ́ geno eyige na.”

*Jisɔs akú Levi ndere maá utɔ́ wuú
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Bií fɔ́ Jisɔs ama jyɛ né mbále géntoógɛ mewaá Galilíí. Ne gejamégɛ bɔ́ áchwɔ́ nó ji mme, alɔ manleré ebwɔ́ mekomejɔ́ Eɔwɔ. ¹⁴ Ndere Jisɔs álya eféé akene ajyɛ, agé Levi maá Alfɔs. Ajwɔ́lé né melú utɔ́ wuú ásele nkámakpo. Jisɔs akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alɔ mankwólé ji.

15 Ewyágé ndere Jis̄s ajw̄le ányéé menyéé ne baá utóó bií né gepúgέ Levi, gejamégé ánselé ηkámakpo ne b̄óó ubeé ne gejamégé b̄óó abifo abi ákw̄lege Jis̄s, abó ányéé ntó menyéé ne ji. 16 Ne ánleré mabé Ēs̄w̄w̄ f̄ó abi alú b̄óó Farasi, ágégé nkane Jis̄s anyéé menyéé ne ánselé ηká makpo ne b̄óó ubeé, ágií baá utóó bií aké, “Ulannó ne Jis̄s anyéé menyéé ne ánselé ηkámakpo ne b̄óó ubeé?”

17 Jis̄s awúgέ genó eyígέ ebw̄w̄ ágií baá utóó bií, ató ebw̄w̄ neka aké, “B̄óó abi álá meé, ákélégé f̄ó muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchw̄w̄ f̄ó fa mme mánkú b̄óó abi álu cho né Ēs̄w̄w̄ w̄ó, nchw̄w̄ lé mánku b̄óó abi ápyéé ubeé.”

*Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 Bií f̄ó baá utóó J̄on ménwyaá b̄óó manaá Ēs̄w̄w̄ ne abi b̄óó Farasi, ályá menyéé kpékpé getúgέ dep̄r̄é Ēs̄w̄w̄. Ne b̄óó f̄ó ágégé mb̄o áchw̄w̄ gií Jis̄s aké, “Ulannó baá utóó J̄on ne abi b̄óó Farasi ályage menyéé kpékpé, ne abyéé álá pye mb̄o?”

19 Ne Jis̄s ashuú ebw̄w̄ meko aké, “Nnó ájeé men̄o neba ályage menyéé kpékpé ayi men̄o neba alú ne ebw̄w̄? Akáge lyaá f̄ó. 20 Yémb̄o gébé gebéé nyε eyígέ men̄o neba álá b̄éé nyé sé ne ebw̄w̄, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgέ dep̄r̄é Ēs̄w̄w̄.”

Gep̄o gekε géselé f̄ó gekwene gep̄o

21 Jis̄s ama tó makámej̄óó ayif̄ó aké, “Ne muú akaágé sé f̄ó gebagé ndeé gekε akw̄omé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mb̄o gebagé ndeé eyigemb̄o génywerege nyε gépye ndeé yimb̄o egyalé d̄óó. 22 Ne muú akpané f̄ó mm̄óó make

áfye né ukwéne unó mmáó ebi akwyéé ne mekó menya. Apyégé mbó, mmáó mimbó mamuale nyé mapye unó mmáó bímbó úgbó. Mmáó ne unó mmáó ebimbó uchóge nyé detú. Afye le mmáó make né unó uke.”

*Nkwé ayi bíi uwyaá bóó Jus
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ Né bíi uwyaá bóó Jus fó, Jisós ne baá utóó bíi ákoóge né mekóó gefóge nchi fó eyi ákuú nnó wid. Ndere ebwó ákoóge né mmu mekó wembó, baá utóó bíi áló mánkóge gefóge nchi eyimbó álálege ányéé.
²⁴ Ne bóó Farasi fó ágege mbó, ájóó ne Jisós áké, “Gé ebé se ékámé fó nnó baá utóó byé ákóó nchi bíi uwyaá wó.”

²⁵ Jisós ashúú ebwó meko áké, “Enyú délú danjóó né mmu ηwe Esowó dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bóó bíi wó?
²⁶ Akpe nyá mmu echa upε Esowó, abó bred ayi abó ájelé áchye mbaá Esowó ányé. Ewe ebe se eké muú yicha anye fó menyéé yi ajéle áchye mbaá Esowó, ekose ámpye upε Esowó wó. Yé mbó Devid abó anyé achye ntó bóó bíi.” Mechó ewe epye gébége Abyata alu mfwa ámpyé upε Esowó.

²⁷ Jisós anmere ajóó ne ebwó áké, “Akwyé fó mekwaá gétúgé bíi uwyaá wó, ákwyé lé bíi uwyaá gétúgé mekwaá. ²⁸ Nkelege mangaré enyú nnó Maá Nte Mekwaá ne alú Ata ayi abóó utó mangaré mekwaá genó yi abó mampye bíi uwyaá bóó Jus.”

3

*Jisós apye mende yi ebwó egboó ji atóó
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Jis̄s ama jyε né echa mmyεmenεne ne mende ayi εbw̄ εgboó ji abó alú wyε. ² Εφέε mb̄ontó, b̄óó f̄ó abi ákélege meti mánj̄óó nnó Jis̄s ápyε genó gebo alú wyε ápéle ji dome mangε nnó apyε nyε mende yimb̄o atóó né bií uwyaá bw̄ó ne áj̄óó nnó ákwé εbé. * ³ Jis̄s aké ne mende yimb̄o, “Kwilé, chw̄ó téné mbε ushu bw̄ó.” ⁴ Agií εbw̄ó aké, “Εbé εsé εκέ depyε ndé né bií uwyaá? Εke dépyε galógáló wá gabogabo? Mampyε mekwaá apó wá mánlyaá ji agbó?”

Ne yé muú ayi anené meko apó. ⁵ Metóó εs̄óó Jis̄s d̄óó apε εbw̄ó agyaá yémb̄o meshwε akw̄ó ji metóó gétúgέ áηεá matóó. Aj̄óó ne mende yimb̄o aké, “Nyaá εbw̄ó wyε.” Anyágé εbw̄ó wuú εtoó. ⁶ Téné téné yimb̄o b̄óó Farasi átáné dafyε ájyε báne εκw̄ó Herod, ásó mala nnó apyε Jis̄s áwá.

Gejamégé b̄óó ákwólege Jis̄s

⁷ Jis̄s ne baá utóó bií ályaá áfé ne mbále gentoge mewaá Galilií, né gejamégé b̄óó ákwólége ji abi átáné gebage mewaá Galilií, Judiya, ⁸ Jerosale, Idu-miya, abi átáné εgbé εbεé Jodan, ne gebagé mewaá eyi gelu kwókwólé ne Tiya ne Sidon. B̄óó bina áko ábó áchw̄ó εφέε gétúgέ áwú unó bi Jis̄s ápyεέ. ⁹ Jis̄s agaré baá utóó bií nnó ákwyε εκpεé ji akpε mmu, néndé b̄óó ája d̄óó εκagé áηméré ji mme. ¹⁰ Ne gétúgέ ji apyε gejamégé b̄óó atóó, b̄óó mameé ako ámmyε mánchw̄ó ji mmyε nnó áta ji. ¹¹ Yéndégébé b̄óó bi áwya aló nchyε ágegé Jis̄s, aló nchyε bim̄o

* **3:2** Ελί wáwálé nnó: Mabe b̄óó Jus áleré nnó mampyε muú átoó élé utóó gétúgέ eyigémb̄o, ákamege f̄ó muú apyε muú átoó né bií uwyaá εκosé mb̄ogé muú nemeé yimb̄o ala meti negbo.

ápye ebwó akwéne mme mbe ushu wuú ákálege áké, “Wó òlu Maá Eṣṵwá.”

¹² Yémbṵ Jisṵs anyáne abi nnó ékáge ájye ágáre bṵṵ ákáá gefoge muú yi ji alu.

Jisṵs ajya áṅgbá bí áfyáneápea

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Ewyagé Jisṵs afé mfaá mekwé, akuú bṵṵ bí ji akélege nnó ákwóle ji, áchwóge, ¹⁴ ajya bṵṵ áfyáneápeá nnó ábé ne ji, achye ebwó mabo nnó áṅgbá. Agare ebwó aké, “Ntóme nyé enyú dafye nnó déjyé degarége mekomejṵṵ Eṣṵwá melóméló, ¹⁵ ne uto bíí déférége aló nchye bi áchyege bṵṵ efwyale mmye.”

¹⁶ Ge mabṵ bṵṵ abi ji ajoyá na, Simun ayi Jisṵs achye ji mabṵ amifṵ nnó Pita, ¹⁷ Jemsi ne menjme wuú Jṵn baá Sebedee, Jisṵs achye bwó mabṵ nnó Banagis, ula útené nnó baá nénfée. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tṵmasi, Jemsi maá Alfṵs, Tadyṵs ne Simun ayi alu muú ekwṵ bṵṵ Kanenia, † ¹⁹ ne Judas Iscarot ayi meso gébé achyé Jisṵs mankwaá.

Jisṵs apó ula uma ne Belsebṵb mfwa aló nchye

(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

²⁰ Ndere bṵṵ Jisṵs akérége mmu, gejamégé bṵṵ ama chwó eféé ája kpaá ápye ji ne ákwólé bíí gébé gepó eyi ebwó ákáge nyéé yé menyéé. ²¹ Bṵṵ ula gepú Jisṵs áwuúge ndere bṵṵ ájóge nnó Jisṵs alé meé gebwó áfé manjye se ji.

²² Ne ánleré mabé Eṣṵwá fṵ abi átané Jerosale ábṵ ájóge áké, “Jisṵs awya melo nchye ayi ákuú nnó

† **3:18** Elú wáwálé nnó: Ekwṵ bṵṵ Kanenia ula utene nnó ekwṵ bṵṵ ukoge.

Belsebɔb mfwa áló nchye. Ji ne achyéḡé Jisɔs utó nnó ábúḡé áló nchye.” †

²³ Jisɔs awúḡembɔ, akúu bɔ́ bimbɔ nnó áchwɔ́, áchwɔ́ḡe alɔ mántó ebwɔ́ makámejɔ́ aké, “Danchɔmeló ákáḡe bú mbɔ ḡeme jii nnó?

²⁴ Mbɔḡé melɔ ekaréḡé eké emyé ne ate, melɔ ewémbɔ eténéḡé. ²⁵ Mbɔḡé ula ḡepú ukaréḡé, uké umye ne ate utyage. ²⁶ Ne mbɔḡé danchɔmeló aké amyé ne bɔ́ bíí, ebyennó ewú ebye.

²⁷ “Muú ákaáḡé kpe fɔ́ ḡepúḡé meto muú ájó ḡenó mbɔḡé alá bɔmbɛ áwé ji wɔ. Ekosé nnó abɔḡé mbe aweḡe ji ne ákaáḡe kpe ajó yéndéḡenó.

²⁸ “Ne enyú kaáḡe wáwálé nnó Esɔwɔ ajigente gabo yi muú apye ne mejɔ́ mebomebo ewé étáneḡe ji meno. ²⁹ Yémbɔ ájígé fɔ́ nte muú ayi ájóḡé mejɔ́ mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimbɔ alaá ji mmye te kwyakwya.” ³⁰ (Jisɔs ajómbɔ ḡétúḡé bɔ́ ábɔ́ ájóḡé nnó, “Ji awyaá meló nchye.”)

*Mmá Jisɔs ne aḡmo bíí
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Mmá Jisɔs ne aḡmó bíí áchwɔ́ téne dafye, átó muú nnó akúu ji. ³² Ne ḡejaméḡé bɔ́ bí ájwálé ánɔ́ Jisɔs mme, áḡaré ji áke, “Mmá wye ne aḡmó byéé álú dafye ákéleḡe wɔ.”

³³ Jisɔs ashúú ebwɔ́ meko aké, “ḡḡe me ngaré enyú ntó muú ayi alú mmá wa ne aḡmó ba”.

³⁴ Abwɔ́lé ape bɔ́ bí ájwálé ánɔ́ ji mme aké, ḡéḡe mmá wa ne aḡmó ba na. ³⁵ Yéndémuú ayi awuú ne ápyé ḡenó eyígé Esɔwɔ ákeleḡe, ji ne alú menḡmó wa ne mmá wa.

† 3:22 Elú wáwálé nnó: Belsebɔb ne danchɔmeló elé muú awu ama.

4

Nekanemejọ́ Mentyaá mbwε (*Mat 13:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Gébé gefọ́ Jisọs afe né mbale gęntoógé mewaá Galilií, alọ mánlẹre mekomejọ́ Ẹsọwọ ẹwu. Gejamégé bọ́ ákwólé jì áfé ẹwu. Jì ágégé nnó bọ́ bimbo ájá dọ́, ajye kpe ajwólé mmu ékpée ẹwé ẹlú mbále mewaá. Bọ́ bimbo álaá né mbale gentoo mewaá. ² Alerege ebwọ́ gejamégé unó né makamejọ́. Ndere ábọ́ alerege aké, ³ “Wuúge! Bii uma memye makọ́ fọ́ afé manjye tya mbwé né mekọ́ wuú. ⁴ Ndere átyaá ájyéé, ámé mbwé áyifó ákwé né maá meti ayi bọ́ akoge wye, denywóné dégégé déchwọ́ chwé dényé. ⁵ Amé áyifó ákwé né mfaá mme ẹtáráné mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ẹbelé yéé wó áchií. Ne ẹlé mme alá jaá wye wó. ⁶ Nmeé ẹtyégé, edo mbwé yimbo, ne ẹlé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé ayifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchíge, genkpé eyigémbọ́ géwé gekweré mbwé yimbo, meshii ẹjo agbó, mbwé yimbo áfyé ulọ́ wó. ⁸ Yémbọ́ ámé ayifó ákwé né mme melóméló, awégé áfyé ulọ́, ayifó áfyé ulọ́ esaá mesó ẹfya, ayifó áfyé usaá ulé ne ayifó usaá uta apwọ́ nkane ábọ́ átyá.”

⁹ Jisọs ánérégé manto nekanemejọ́ ẹnine na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

Ula bi Jisọs atome makamejọ́ (*Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10*)

¹⁰ Ẹwyágé Jisọs alyaá gejamégé bọ́ bimbo ala mmyemye jii, ángba bii áfyáneápea ne bọ́ bifọ́ abi álu kwókwóle ne jì ágií jì ula bi jì atome makamejọ́. ¹¹ Aké ne ebwọ́, “Ẹlé ẹnýú ne Ẹsọwọ́

apyé nnó dekaá gbogonó unó bi ulú nya bibí né gefwa jíí, ne abi alá pó né gelua genyú, ntome lé ebwó makamejós, ¹² nnó,
 ‘Apele wyé pele yémbó ágégé fó;
 ne awuúge lé wúu,
 yémbó ákágé fó ula;
 Nnó ekágé ákéré meso mbaá Esowó ajige nte gabo bwó.’ ”

Jisós agare baá utós bií ula nekanémejós mentya mbwé

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹³ Ne Jisós aké ne ebwó, “Enyú delá ká mbó ula nekanémejós eni na wó, depyembó nnó ne dekaá ayifó?” ¹⁴ Mbwé ayi mepyé mekós atyá mbó, élé mekomejós Esowó. ¹⁵ Gejamégé bós bifó álu eké mbwé ayi ákwené meti, ebwó áwúgé mekomejós Esowó, ténéténé danchomeló achwó aféré mekomejós yimbó né mmu matós bwó. ¹⁶ Bós ábifó álu eké mbwé ayi ákwené né mfaá mme etáráné, áwúgé mekomejós Esowó ténéténé yimbó, áse ji ne nechóchó. ¹⁷ Yémbó mekomejós Esowó ájwale ebwó né mmu metós wó néndé álu eke genós eyi gelá gepó ne maka né mme. Ne ábógé efwyale mangé ndere bós ápaá ebwó gétúgé mekomejós yimbó, ténéténé ájá mmye meso. ¹⁸ “Bós abifó álu eké mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshíí ejomé. Ebwó bina álu eké bós abi áwúgé mekomejós Esowó, ¹⁹ yémbó élé ebwó áwyá mmwólé né unó mme, ábós gejeé ne nka ne ufós unó uko bí ebwó ákélege, unó bina ujo mekomejós yimbó upyéé ebwó áwó umpome ulúúl wó. ²⁰ Yémbó bós abifó álu eké mme melóméló, ebwó áwúgé mekomejós

Esɔwɔ áse ji áfyε mmu genwáge bwó, áwɔme umpome ulúlú, abifɔ áfyε ulɔ esaá meso áfya, abifɔ usaá ulɔ uléé, ne abifɔ ntó usaá ulɔ uta epwó nkane abó ápené.”

Muú abii fɔ mekomejɔ́ Esɔwɔ mbaá bɔ́

²¹ Jisɔs ama jɔ́ ne εbwó aké, “Muú akágé lwe fɔ étúlénká abɔ gesá ákweré yé mambelé éwú né nteé ukwó. Aɲma ewú mfaá. ²² Yé genó eyi gebéé biíbi bɔ́ alá kágé nyε gépó. Ne genó fɔ gépó eyigé ákwérége geji bɔ́ alá kágé. ²³ Mbɔgé muú awya matu, awú.”

²⁴ Ajɔ́ ntó ne εbwó aké, “Sége gébé nkane enyú déwúu depɔ. Gefɔ́ eyigé démεge genó déchyége muú, mbɔntó ne ámεge nyε áchyéé enyú. Ne achyége nyε ntó enyú eyi géjame gepwɔ́. ²⁵ Muú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji εbwɔ, ne muú ayi alá pɔ́, yé ékéké ewé ji awya, áséle nyε eta wuú.”

Nekanémejɔ́ mbwé yi awéne

²⁶ Jisɔs ama jɔ́ aké, “Gefwage Esɔwɔ gélú nkane mbwé ayi mempyé makɔ́ ápenε. ²⁷ Alyaá afé apyε unó bií εbicha agéne ndere mbwé wuú áwéne, ne yé genó eyi gepyε mbwé wuú áwéne akágé. ²⁸ Elé mme ne apyε nnó amé mbwé áchií, áwé ákwóné áfyé ulɔ. ²⁹ Ne gébé eyigé mbwé yimbɔ ágélégé me mempyε makɔ́ achwó alɔ mansɔré ne esaá nende gébé gekwɔné.”

*Nekanémejɔ́ mbwé ayi akuú ji Mɔsta
(Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19)*

³⁰ Ne Jisɔs ama agii ntó aké, “Ese deɲge nnó gefwage Esɔwɔ gélú nkane nde? Mmége nyé geji ne ndé nekanémejɔ́? ³¹ Gélú nkane mbeé mbwé

ayi ákuú mōsta, ápege alu ηένήνéné eke nyiné mbwé ngbon. ³² Ebélegé ndere ápéne néchií, nēwé, nébwólé gekpékpégé genóó eyi gepwóó unóó uko, gefye mata ayí denwyoné débígé ημεέ, déténege anyua bwó wyé.”

Ula bi Jisōs álerege né makámejóó
(*Mat 13:34-35*)

³³ Jisōs agaré bōó mekomejóó Esōwō né gejámégé makámejóó aleré ebwó né gefō eyige ebwó ákage káa ula. ³⁴ Ajógé fō ne ebwó ayi alá tómé makámejóó, yémbō gébégé abegé ji mbi ne baá utóó bií ágarege ebwó úla yéndé mechó.

Jisōs anyá mbyonnyi atené
(*Mat 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Ne nkwale Jisōs ajóó ne baá utóó bií aké, “Déchyaá gentógé mewaaá deyyé egbé né.” ³⁶ Ne ebwó álya gejamégé bōó eféé, ne Jisōs ajye jwōle mé mmu ékpe, ne baá utóó bií achwó kpé. Ebwó álō mánchya ne mákpée ayifō ákwōlege. ³⁷ Ndere ájye, mbyonnyi metometo áchwó bule nnyi ne ngba nnyi apye nnyi nébúlege, apye ékpe enyige ne uto ne manaá malō mankpéne né ékpe, ela mankemanke. ³⁸ Jisōs abó alú né meso ékpe, anéré mekpo né genóoge mekpo, abelege. Ne baá utóó bií ájye pe ji ájoge aké, “Ménleré òbō gébé nnó ese dechwó gbó wó?”

³⁹ Ne Jisōs akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbō ajóó aké, “Mgbannyi tené nyámeé.” Mbyo nnyi yimbō áténé, mbaá akwené tōmeé. ⁴⁰ Ewyage Jisōs agií ebwó aké, “Défóó ndé? Défyéé fō matóó ne Esōwō wó?”

41 Ala mano mekpo fuú áwére ne εfo metóó ágíge ate áké, “Ndé gefogé muú na? Yé mbyo nnyi ne mgbannyi áwuú ji?”

5

*Jisós abú aló nchye átané mende fo mmye
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

1 Jisós ne baá utóó bií áchyangé gentoógé mewaá Galilií, ákwóné mbale nnyi kwókwólé né gebagé mewaá Garεεne. 2 Ndere Jisós átané né ékpe ashule né mbale nnyi, mende fo yi awya meló nchye átané né manome ayi áchomé né etárávé abó gatélé áchwó báne ji, 3 ji ajwólege le né manome. Yé muú yi akáge wé se ji ne bə mkpokove apó, 4 Ndó ndó ne ndó ábó áwéle mé ji uka ne amu yémbə asorege bə ηkpokove ne use bi úlú ji uka agbe. Mende yina atóó kpaá apwó ayi muú álá kágé ba ji mme awe. 5 Utuú ne nwómésé mende yimbə akene tametame né manome ne mfaá makwe, akalege ne asorege menyammye wuú ne mataá awuú ubale.

6 Aké agene Jisós tete, abó gatélé, ajye tó manó né mbe ushu Jisós. 7 Apyegé mbə, alile akalege kénké aké, “E é Jisós, Maá Esəwə Anyata! Ɔbó ndé mechó ne me? Kélé mabə Esəwə nnó əchyege fó me εfwyale.” 8 Ajogembə elé Jisós abó anyane ji nnó, “Wə meló nchye táné mende yina mmye.”

9 Ewyagé Jisós agii ji aké, “Mabə mye makamege nnó?” Mende yimbə ashúú ji meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ese delú gejamé.” 10 Ne aló nchye ane Jisós mmye nnó ekágé ábú εbwó átané né gebagé mewaá eyigémbə.

11 Wye efeé, nfóné mekwende fɔ nébó nényéé kwókwólé né mbyɔ Mékwε. 12 Aló nchye bimbo áne Jisɔs mmye nnó álya εbwó ájyέ kpe mekwende eyimbɔ mmye. 13 Jisɔs akamé. Aló nchye bimbo átané ájyε kpe nfóné mekwende ενίνέ mbɔ né mmye. Akpegé mbɔ, nébó néshulé Mékwε, nékwé mmu gentoóge mewaá néke. Nfóné mekwende ενινέ mbɔ nelú genógé bɔ delé ápea.

14 Ambamé mekwende yimbɔ ágégé, ábó afé né meló mangaré genó eyi gepyéé, abifɔ afé né makóó ágarege abya yimbɔ. Ne bɔó átané nnó áchwó áge mechɔ εwé εpyéé. 15 Ne εbwó ákwónégé mbaá ayi Jisɔs alu, ágé ntó mende ayi abɔ awya gejamégé aló nchye ndere ajwólé efeé ne mandeé jii mmye, akéré menyammye wuú. Εbwó ágégé mbɔ εfɔ εκwó εbwó matóó. 16 Bɔó bí abɔ ágené genó eyígé pyé álɔ mangaré mechɔ εwé εpye ne mende yi abó awya aló nchye, ágarege ntó mechɔ εwé εpye ne mekwende.

17 Ne εbwó álɔ mánε Jisɔs mmye nnó ályaá gebagé bwó ájyε.

18 Ndere Jisɔs ábó akpéne mmu εkpée, mende yi abɔ awya aló nchye anε Jisɔs mmye nnó agɔ ji akwólé ji.

19 Yémbɔ Jisɔs akamé wó. Agare le ji aké, “Kere meso mbaá bɔó bye ne agare ntó εbwó nkane Εsɔwɔ agené wɔ meshwε, apóɔ wɔ ne unó uko bi ápyéé eta wyé.”

20 Mende yimbɔ afé né gebagé mewaá eyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme malɔ ufya, álɔ mankené ne agarege galógálɔ ayi Jisɔs ápyéé eta wuú. Mechɔ εwena épye yéndémuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

Maá Jaros ne mendée ayi atáá nku Jisós
(*Mat 9:18-26; Luk 8:40-56*)

²¹ Bó Jisós ama kpe ékpe áchyá ákéré egbé gentógé mewaá Galilií. Ne ndere atené mapeá nnyi, njuné bós néchwó nó ji mme. ²² Ne Jaros muú kpaá né echa mmyemenene ewe elu efeé abó alu nto geluage bós bimbó. Gébégé agené Jisós, ajye tó manó mbe ushu wuú. ²³ Aló manéné Jisós mmye ne metó wuú meko nnó apóó ji. Aké, “Maá wa ayi kós mendée amée ne achwó gbó. Ata, chwó nere ji ebwó mmye, apege nye.”

²⁴ Jisós alya, aló manjye ne Jaros. Ne njuné bós nekwólege ji, egbé we ne ewe áhmerge ate mme.

²⁵ Né geluage bós bimbó mendée fó abó alu ayi manóó mátánege ji mbe, málé ahmé áfyáneápeá.

²⁶ Mendée yina agé me efwyale dós, achó nka mbaá bó maka kpaá yéé galógáló apó. Yémbó ébóó wye bóó.

²⁷ Mendée yimbó abó áwuú ngó Jisós ake né mpu ekwó bós ewémbó, achwó ji né meso, anyaá ebwó, atá nku wuú. ²⁸ Ajóge ne geme jíí aké, “Mbógé ntagé yé lé mandée jíí, ntoge nye.”

²⁹ Atágé mbó, ténéténé manóó mansó. Ne awuú menyammye wuú nnó atóó. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó Jisós awuú nnó uto útané ji mmye, ábwólé mmye ne njuné bós aké, “Waá atáá mandée ya”?

³¹ Baá utóó bíí aké ne ji, “Ge nkane gejámégé bós ánóó wó mme, epyémbó nnó ne ógige nnó waá atáá wó?”

³² Yé lé ebwó ájóómbó, Jisós ashíí wye mampele agyage, agíge muú yi abó atáá ji. ³³ Mendée yimbó ákaáge genó eyigé gepyéé né menyammye wuú, atané metóómetóó bós bimbó awere ne efó metóó

achwó kwé mbe ushu Jisós. Apyege mbó, agare ji abya wuú meko. ³⁴ Ne Jisós aké ne ji, “Maá wa, otóó getúgé afyéé metóó wye ne me. Omáge wú sé ubale. Ke pere.”

³⁵ Ndere Jisós abó alú jógge ne mendée yimbó, bóó dentóó átané né gepúgé Jarós áchwó gáre Jarós aké, “Maá wye agbó mé, ochyegé sé ménleré efwyale detú.”

³⁶ Ne Jisós afyéé mekpo né depó etiré ájógé wó, yémbó aké ne Jarós, “Ofógé, fyé lé metóó ne me.” ³⁷ Akamé fó nnó muú yicha akwólé ji wó ékosé Pita ne Jemsi ne menjmó wuú Jón.

³⁸ Akége ákwónégé gepúgé Jarós, Jisós age nkane bóó ákwené tametame áyiáge, ádorege mmye mme álíle kenke. ³⁹ Jisós akpé mmu aké ne ebwó, “Ndé enyú déyiáge délíle? Maá mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.”

⁴⁰ Awúgé mbó áló manjwáné ji jwané, eféé ne alé bú ebwó ako átané dafye, asé le mma ne nte maá yimbó ne baá utóó bíí aléé, ájyé kpe mbaá ayi ábelé maá yimbó. ⁴¹ Ne Jisós agbare ji ebwó ajóó né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utené nnó, mesó mendée njoge ne wó nnó kwilé ka.”

⁴² Maá yimbó akwilé, ténéténé aló mankené. Mesó mendée yimbó alu anmé áfyanéápeá. Bóó bi ágene mechó ewé, mano áwule ebwó mmu ukokó.

⁴³ Jisós aji ebwó matu nnó ekagé ágaré muú yicha mechó ewe. Anérége aké ne ebwó, “Chyegge maá yimbó menyéé anyéé.”

6

*Bóó Násaret ábya Jisós
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Jis̄s alyaá melu ewémb̄o, akéré né melo wuú ne baá utó bií. ² Ne bií uwyaá b̄o Jus ukw̄onégé, afé mmu echa mmyemenene, aló manleré b̄o dep̄oré Es̄ow̄o. Gejamégé b̄o bi áwuú unó bi alerégé ála mano mekpo fuú ne áké, “Ewéna elúmb̄o nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Ndé muú áchyéé ji gef̄oógé denjá ti ne utó nnó apyegé ufelekpa?” ³ Pó memw̄omé upú ayi alu maá Meri na? Pó aḡmó bií álú J̄emsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pó aḡmó bií abi andée álú fa ne esé.” Epye bwó áfyéé mató ne Jis̄s wó ne ábya ji.

⁴ Ne Jis̄s ajó ne ebwó aké, “Anoge b̄o ekpávé Es̄ow̄o yéndé mbaá. Yémb̄o wyeélé b̄o melo bwó ne ula gepú bwó ne aḡme bwó ne álá nógé ebwó”

⁵ Ewena epye ji abo f̄o gébé mampye ufelekpa eféé wó, ekosé ukéke b̄o mamée abi ji anéré ebwó amu mmye ató. ⁶ Ji ala meno mekpo fuú ndere agene nnó b̄o bina áfyéé f̄o metó ne ji wó.

*Jis̄s ató aḡgbá áfyáneapeá nnó apye utó bií
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)*

Ne Jis̄s atánégé melo wuú, afé né mata malo ayif̄o, alerege b̄o mekomejó Es̄ow̄o. ⁷ Akuú aḡgbá bií áfyáneapeá ako, áchw̄ogé ató ebwó dafye apea apea. Achyé ebwó uto mamf̄erégé aló nchye né mmye b̄o. ⁸ Ndere ebwó achwó jyé, Jis̄s aké ne ebwó, “Ekagé débó yéé genó, b̄ogé le meto ewu ewu, dékpágé f̄o menyéé, yé gébagé neke, yé ḡka, ⁹ yé gekw̄orégé ndeé, yémb̄o fyége lé unó uka.” ¹⁰ Ama jó ne ebwó aké, “Dekw̄onégé yénde melo, gepú eyigé dékpégé, ásege enyú ne metó meḡomeḡo bége wye eféé kpaá te délyáge. ¹¹ Mb̄oge melo elá seé enyú wó, yé manwu mekomejó nyú wó, lyáge

déjye detene né metáó meló, dekwe uka mme nnó mpupu eyi ebalé enyú uka étáné, ne elerege nyé nnó ákwele ebwó mbeé.”

¹² Ne baá utáó bíí atáné áfé, álo mangáregé báó mekomejáó Esáwá. ¹³ Ebwó áfere gejamégé aló nchye né mmye bá, áma ápye báó mameé átoó ndere ágbéle ebwó maweé mmye.

*Negbo né Jón Menwyaá báó manaá Esáwá
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Mfwa Heród Antipas ayi awáne baá gebégé ábyené Jisás awú ngo ukpékpé depó tiré Jisás apyé deko. Nendé yénde mbaá báó ágaré abya wuú. Báó bifá ajóge áke, “Jón menwyaá báó manaá Esáwá ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampye ufélekpa.” ¹⁵ Yémbá abifá áké, “Jisás alu mewené Elija muú ekpávé Esáwá.” Abifá áké, “Jisás alu gekwénége muú ekpávé Esáwá.”

¹⁶ Ne Heród awúge ngo Jisás aké, “Ndófá elé Jón menwyaá báó manaá Esáwá ayi mbá nsóó ji mekpo ne ákwilé né negbo achwáó.” ¹⁷ Epyembá Heród atá báó nnó ágbáregé Jón áwé áfyé né mmu gepúgé dená, gétúgé agaré gabo ayi Heród apyé nnó aferé Heródyas mendée menmo wuú Filip abá. ¹⁸ Jón abá ajógé ne Heród nnó, “Elóme fó manfere mendée menmó wye óbá.”

¹⁹ Né gétú eyigémbá Heródyas abá apaá Jón ne akelé meti manwá ji yémbá ágé meti wó. ²⁰ Heród abá ánógé Jón ne ákelégé fó nnó awá ji. Akaá nnó Jón alu muú melóméló ne alu cho né mbe ushu Esáwá. Yélé unó bi Jón ajóge úlú tametame né metáó wuú, yémbá metáó égáó ji manwúge Jón yéndégébé.

21 Bií uma Herodyas age meti mawá Jón. Gébégé Herod apye epaá bií ebi ábyéné ji, akú ákpkpra melo ne afwa bós bee né gebage mewaá Galilií.

22 Ne maá Herodyas meso mendée achwó bee gefógé mabeé eyigé gégós Herod ne ankéé bií matós, eféé ne Herod aké ne ji, “Gare me yénde genó eyige okelge, nchye wá.” 23 Nkelé nnó, “Nchyege wá yénde genó eyigé okelge, ye ebe le gebagé melo wá.”

24 Maá yimbó atané ajye gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkelge nde?”

Mma aké, “Mekpo Jón menwyaá bós manaá Esowá.”

25 Maá yimbó abó akéré, agaré Herod aké, “Nkelge nnó ochye me mekpo Jón menwyaá bós manaá Esowá fa né gebagé nkpagene nana.”

26 Mechó ewé epye mfwa Herod byó ukaré ji mmu yémbó akágé shya manchye ji gétúgé abó akele me né mbe ushu ankéé bií. 27 Ténéténé yimbó, Herod ató membame wuú ayi ama nnó, ájye ásó mekpo Jón né gepúgé denó. Ne ájye só áchwó ne ewu.

28 Mende yimbó anérégé, abó mekpo ewu afyé né gebagé nkpagene ajyé chye maá yimbó mendée, ne maá yimbó ajye chye mbaá mma wuú. 29 Ne baá utós Jón áwúge nnó áwá nte bwó, ájye kpá genkwó jíí, aníí né menome ewe áchomé né etárávé.

Jisós achyéé délé bós áta menyéé

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)

30 Angbá Jisós akéré meso né neke eniné ji abó atome ebwó. Agaré Jisós ufós unó bí ebwó ápyé ne áleré. 31 Ewyágé bós áchwós mbaá Jisós, abi áchwós, ne abi ájye, ájá kpaá ápye Jisós ne baá utós bií ápó

yé ne gébé manyéé menyéé. Eféé ne Jisós aké ne baá utóó bíí, “Déjyé né melú ewé bós alá pó, nnó enyú degbeé mmye gachyé.” ³² Eféé ájye kpe mmu ékpée ebwó ebwó, álo manjye né mbaá ayi álú bómbo.

³³ Yémbó gejamégé bós ágé ebwó ndere átané ájye ákaá Jisós ne bós bíí ne melu ewé ebwó ájye. Ne ebwó átané malómaló, ásó mewaá mewaá, ábó mbe ne Jisós ne baá utóó bíí. ³⁴ Jisós átanégé mmu ekpée, agé gejamégé bós, ne meshwe akwó ji metóó, gétúgέ álu eké magòhme ayi alá pó ne membámé. Eféé alo manleré ebwó gejamégé unó. ³⁵ Ndere bíí uló mangíle baá utóó Jisós ájye jóó ne ji áké, “Atá bíí úfé ne mbaá yina alu eke mashwone. ³⁶ Gó bós bina ájye nnó ebwó ákáge jyé ne makóó né baá malo ayi álú kwókwólé, áná menyéé ányéé.” ³⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú ambós chyége ebwó genó ányéé.”

Ne ebwó aké, “Atá ókaá fó nnó ñka yi ese dénáme bós bina menyéé ékáge be genóge uba ñka upea wó?” *

³⁸ Jisós aké, “Enyú dewya ntó bred eníi? Choge depé.” Ájye gé, ne áké, “Ese dewya ntó bred eta ne meshuú epea.”

³⁹ Ne Jisós agare ebwó nnó ákaré bós bimbó matoómatoó, ájwólé né dambyanja. ⁴⁰ Apye ebwó ájwólé, mbaá ayifó álu usaá bós uta ne ayifó alu usaá bós upea meso efya. ⁴¹ Ajwólégé Jisós abó ntóó bred étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esowó. Agya bred achyé mbaá baá utóó bíí nnó ákaré mbaá bós bimbó. Ne ákaré ntó meshuú epea mbaá ebwó ako. ⁴² Yéndémuú

* **6:37** Elú wáwálé nnó: Denari alu ñka yi apege muú né utóó bíí uma.

ányé ágbeé. ⁴³ Ne baá utóó Jisós ányweré bréd ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ebi ányeé ulaá. ⁴⁴ Bóó bi ányé menyéé álú delé bóó átáa.

Jisós ake mfaá mekó manad
(Mat 14:22-23; Jón 6:15-21)

⁴⁵ Ewyágé Jisós apye baá utóó bií ákpe ékpée nnó ábó mbe áchyá gentóógé mewaá ájyé né melo Betsada. Ji ala meso agare bóó nnó ebwó ákére né upú bwó. ⁴⁶ Ajógé mé né bóó nnó áke chánéné, afe né mfaá Mekwe manemye. ⁴⁷ Nkwále akwónégé, ékpée elú né metóó gentóógé mewaá Galilíí, ele Jisós mbíí ne álaá né mapeá nnyi. ⁴⁸ Jisós agé nnó baá utóó bií ágéne efwyale ndere mbyo nnyi atané ebwó mbe ushú ápélege ékpée bwó. Eló né gejjéjégbí kpaá te dondo, Jisós ákéné mfaá mekó manaá achwó eta bwó, ela gachye ake apyáme ebwó akoó. ⁴⁹ Ebwó áké ágéne nkane Jisós akéne mfaá mekó manaá achwó, áferé nnó ele muú nefoó ne alo mánkalégé. ⁵⁰ Ebwó ako ágégé ji efóó ekwó ebwó matóó.

Yémbó áké ne ebwó tenetene yimbó, “Elé me, gbarege matóó nyú, défoge.” ⁵¹ Jisós akpege né mmu ékpée ne ebwó, mbyo yimbó apwá. Agege mbó ala mano mekpo fuú. ⁵² Yele Jisós abó achye dele bóó atá bréd ányeé, akaá fó gefoge muú eyige ji alu wó; néndé anea matóó.

Jisós apye bóó mameé atóó né Genesáret
(Mat 14:34-36)

⁵³ Jisós ne baá utóó bií áchyagé gentóógé mewaá, áchwó kwóne né melo Genesáret, né gentó eyigémbó ne ebwó áshíí ékpée eféé. ⁵⁴ Ténéténé yi ebwó atané mmu ékpée, bóó ákaá nnó gé Jisós na.

55 Alomé gatelé, áfe melo meko ne baá mata malo, áfe ákpane bós mameé bwó áchwó ne ebwó, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisós alú wye. 56 Ne yénde mbaá ayi Jisós ákwóné, yé né malo ayi kókó ye ayi kpákpá ne ye né makós ákpané bós mameé ánywérege malú malú yé né ntoné gese, ne ánené Jisós mmye nnó alya ebwó atá mano nkú jíí. Ne yéndemuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisós atóó.

7

Jisós agarege unó bi ukwene ante bós Jus áleré (Mat 15:1-20)

¹ Bós Farasi ne anleré mabé Esowó fó átané Jerosale áchwó nó Jisós mme. ² Ndere ebwó álu eféé, ágé nnó baá utós Jisós abifó anyeé menyéé amu debadeba ayi álá shwónége amu ndere gepó gebwó gelerége wó.

³ Bós Farasi ne bós Jus ako abi ákwólege unó bina dós, ushuú bós Farasi cháchá anyeé fó menyéé ayi álá bómbe áshwóné amu bwó ndere gepógé ukwene ante bwó gelu wó. ⁴ Yéé muú bwó ayi anyeé genó eyígé ánáme né gese ayi álá shwóné chánéné apó. Ebwó ábelege ntó gejamégé mabe bwó nkane manshwónégé amó, meseé ne mámba.

⁵ Ne Bós Farasi ne anleré mabé Esowó ágií Jisós áke, “Ulannó ne baá utós bye álá kwólégé unó bi ukwene ante sé áleré? Ulannó ebwó anyeé menyéé ayi álá shwónégé amu?”

⁶ Jisós ashuí ebwó meko aké, “Enyú bós dembwólé. Asaya, muú ekpávé Esowó abó alu cho gébége agaré nyá mekomejós Esowó atomé ne enyú nnó,

‘Bós bina ánógé me ne ubómeno

yémbə ánógé fɔ me né mmu matɔ́ bɔ́wɔ́ cháchá.

⁷ Ἐνόγε εἰwé εἰbɔ́wɔ́ ánóge me, εἰlú detú

nénde ásele unó ukwene ante bɔ́wɔ́ álerege eké mabe ya!’ ”

⁸ Jisɔs aké ne εἰbɔ́wɔ́, “Ἐnyú dése mabé Ἐsɔwɔ́, deke debélé εἰgbe ema nnó dénóge unó bi ákwaá álerege.”

⁹ Jisɔs afe mbe manjɔ́ aké, “Dewyá mati malómaló mánlya mabé Ἐsɔwɔ́ nnó dékwólégé le unó bi ukwene ante nyú álerege. ¹⁰ Gébége Mosis alerege mabe Ἐsɔwɔ́, abó ajɔ́ aké, ‘Nóge mma wyε ne nte wyε’. Ama jɔ́ ntó nnó, ‘Mbɔ́ge muú ajóge mejɔ́ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú, ábó manwá ji.’ ¹¹ Yémbə né εἰgbé εἰwé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔ́ge muú abege ne genó eyigé ji akage pɔ́ mma wuú yéé ebélé nte wuú ne geji, ajɔ́ le nnó, ‘Élé echye Ἐsɔwɔ́.’ ¹² Wyémbə ne dégbéé bɔ́ nnó ápóoge fɔ amma bɔ́wɔ́ ne ante bɔ́wɔ́. ¹³ Ἐnyú dépye mabé Ἐsɔwɔ́ áfu sé yé genó wó getúge unó bi enyú délerege. Ge wyε gepɔ́ gema na me njɔ́ mbɔ́ gejamége gabo alú ayi enyú dépye wyε na.”

*Unó bi upye mekwaá alá béé fɔ cho né mbe ushuú Ἐsɔwɔ́
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Ne Jisɔs ama akuú njuné bɔ́ nnó áchwɔ́ eta wuú. Achwóge aké, “Ἐnyú ako wuúge, ne yéndemuú ákaá genó eyigé njóge. ¹⁵ Genó eyigé muú ányége geje ji unε gepye fɔ muú ábéé debadeba né mbe ushuú Ἐsɔwɔ́, elé eyi getanege ji né meno.” ¹⁶ Ne mbɔ́ge muú awyá matu manwú áwú.

¹⁷ Jis̄os anérégέ, ji ne baá utáó bií ályá bóó bimbo, áfé né mmu gepú, ne ebwó ágií ji ulá nekane-mejóó ενina. ¹⁸ Jis̄os ashúú ebwó meko akέ, “Enyú delú defóó pó εκέ atε? Enyú dékaá wáwálé nnó dényεgέ menyεέ ákágέ pyε fó ενyú debέ debadeba. ¹⁹ Menyεέ wu ákpéné fó né matóó nyú, ájye le né unε, ne átane né menyammyε.” Ndere Jis̄os ajóó mbó ebyennó ufóó menyεέ uko ukwané manyεέ.

²⁰ Ne Jis̄os akέ, “Ufεré ebi utánege muú metóó ne upyε muú abεέ debadeba né mbε ushuú Εσωω.” ²¹ Ama jóó akέ, “Ufεré uboubo, ubelé tametame, εjo ne manwáné bóó. Unó bina uko utánege né metóó, ²² mankwéné uló, use, ne nchye, mambwólege bóó, εημεηmené, mansage metóó nnó bóó ábó unó ápwó ενyú, manchage bóó mambó, nepa ne ukéηkéné. ²³ Unó bina uko utanege né metóó ne ubi ne úpyεέ muú ábεέ debadeba né mbε ushuú Εσωω.”

*Mendée ayi áfyεέ metóó ne Jis̄os
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Ne Jis̄os atané afé né gebagé mewaá bóó Jus εyi gelú kwókwólé ne meló Tiya ne Sidon. Jis̄os ajye kpe mmu gepú gefó ne akélgέ fó nnó muú akaá nnó ji alu εφέέ, yémbó meti epó εwe ji ákágέ bií. ²⁵ Mendée fó ayi maá wuú yi mendée awya meló nchye, áwuúgέ nnó Jis̄os alu εφέέ, atané ténéténé achwó tó manó né mbε ushuú wuú. ²⁶ Mendée yina apó fó muú Jus alu muú Grek ne ábó ábyé ji títi né gebagé mewaá Siriya né Sirofónishya. Anε Jis̄os mmyε nnó aféré meló nchye yimbó né mmyε maá wuú. ²⁷ Yémbó Jis̄os akέ, “Gó εsé debó mbε dechye

baá melo menyéé, elómé fó nnó muú ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bə mammye.” *

²⁸ Ne mendée yimbə ashuú ji meko aké, “Ata, yémbə bə mammye ányéé uchəchəgéré ebi utánege né ekpókropógélé ukwéne mme gébégé ambané áke ányéé menyéé.”

²⁹ Jisəs aké ne ji, “Elé wáwálé, chó, əgene nyə ndere meló nchye yimbə atané mé maá wyə mmye.”

³⁰ Gébégé mendée yimbə akéré né gepú jíí, agé maá wuú ndere ábelé né ukwə ne meló nchye atané mé ji mmye.

Jisəs apye mbuú atoó

³¹ Ne Jisəs atánege melo Tiya akoó né meti Sidən afé né ebéé mega Galilií. Afé né mme Dekapolis, mme malə afya. ³² Bóó fə áchwó ne mende ayi alu matu gbégbé ne akágé jóó fə mejóó. Ebwó áne Jisəs mmye nnó anéré ji ebwə mmye. ³³ Jisəs ase ji né metóó metóó gejamégé bóó, afé né melu ewé elu bibií eféé ne afye denərə amu né matu mende yimbə, akpó matye ne ata nenəme níí. ³⁴ Ne Jisəs apə amə mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajóó né meko aramaic aké, “Effata” ula úlú nnó, “Néné”.

³⁵ Ténéténé mende yimbə alə manwu ne alə ntó manjóó mejóó ayi alá pó se ne efwyale. ³⁶ Ne Jisəs akwelé ebwó mbeé nnó ékagé ágaré muú. Yémbə ndere ákwelé ebwó mbeé dóó, mbə nto ne bóó ágarege abya wuú ájye. ³⁷ Ebwó ako abə, alá manó mekpo fuú ájoge áké, “Yéndé genó eyige ji apyéé

* **7:27** Elú wáwálé nnó: Né melo ηwe ewéna bóó abi Jisəs ájógé atome ne ebwó nnó baá melo elé bóó Jus ne abi ji atome ne ebwó nnó bə mamye elé bóó abi alá pó fə bóó Jus.

gelú gelógeló.” Apye bɔ́ matu gbégbé áwuú ne abi alá jɔge, ájɔge.

8

Jisɔs achyɛ́ dɛlé bɔ́ ani menyɛ́ (Mat 15:32-39)

¹ Ewyage gejamé́gɛ́ bɔ́ gema chwɔ́ nɔ́ Jisɔs mme. Bɔ́ bina abó akpá fɔ́ menyɛ́ ayi ányɛ́ wɔ́. Ne Jisɔs akuú baá utɔ́ bií ne aké, ² “Meshwɛ apyɛ́ me ne bɔ́ bina, néndé ebwɔ́ alá mbɔ ndɔ elɛ́ ne me ayi alá ányɛ́ ye genó fɔ́ wɔ́. ³ Mbɔgɛ́ ngarege ebwɔ́ nnó ájyɛ́ unɛ mesa, átɔ́ né meti gétúgɛ́ abifɔ nekene bwɔ́ néshya.”

⁴ Baá utɔ́ bií ágií ji aké, “Fa né mashwɔne muú agene mbɔ menyɛ́ efɔ́ ayi ákwanege bɔ́ bina ako?”

⁵ Ne Jisɔs agií ebwɔ́ aké, “Enyú dewyaá ntoó brɛd eníí efɛ́”? Aké, “Dewyaá ntoó brɛd ékénéama.”

⁶ Ewyage Jisɔs agaré bɔ́ bimɔ aké, “Jwólege mme”. Ne asé ntoó brɛd eyimɔ ékénéama áchyɛge matame mbaá Eɔwɔ, agya, achyɛ́ baá utɔ́ bií nnó ákáré mbaá bɔ́ bina, ne ápye wyɛmbɔ. ⁷ Ne ebwɔ́ abó awya ntó ukɛke baá meshuú. Jisɔs ase achyɛ́ matame mbaá Eɔwɔ né uno bi, agaré baá utɔ́ bií nnó ákáré mbaá bɔ́. ⁸ Yéndémuú ányɛ́ ágbeé ne baá utɔ́ Jisɔs ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. ⁹ Mpa bɔ́ bi ányɛ́ alú dɛlé bɔ́ anií. Anérégɛ́ Jisɔs aké ákere meso né upú bwɔ́. ¹⁰ Ténéténé yimɔ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákpe mmu ékpée áchyaá áfé né gebagé mewaá eyigɛ́ akuú nnó Dalmanuta.

Ekwo bɔɔ Farasi ne Sadusi agii Jisɔs nnɔ dɛrɛrɛ ɛbwɔ ufɛlekpa

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bɔɔ Farasi fɔ ɔbɔ ɔfɛ mbaá Jisɔs ɔlɔ manyɛ mbeɛ ne ji. Ɛbwɔ abɔ akɛle meti mamua ji. Agii ji aké, “Pyɛ ufɛlekpa ɛse dɛgɛ, manlɛrɛ nnɔ Ɛsɔwɔ ne atóme wɔ.” ¹² Jisɔs awuúgɛmbɔ, ashulé gefere ne agii ɛbwɔ aké, “Ulannó nɔyɛ ɛnina fi nekelege ufɛlekpa? Ngarege ɛnyú wáwálé nnó yé úma degɛné fɔ.”

¹³ Ajɔgɛ mbɔ alya ɛbwɔ, áma jɔyɛ kɔrɛ mmu ɛkpeé, achya afɛ ɛgbɛ gentógɛ mewaá.

Jisɔs akwelé baá utɔɔ biɛ mbeɛ nnɔ dɛrɛrɛ gɛbé ne yis bɔɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi

(Mat 16:5-12)

¹⁴ Baá utɔɔ Jisɔs ɔbɔ ajinte mankpa gejamégɛ brɛd ne ɔbɔ ɔwya le maá ntó brɛd ama né ɛkpeé.

¹⁵ Jisɔs akwelé ɛbwɔ mbeɛ aké, “Sɛge gɛbé ne yis bɔɔ Farasi ne mfwa Herɔd.”

¹⁶ Ne ɛbwɔ ɔlɔ manɔgɛ ɛbwɔ ɛbwɔ aké, “Ndɔfɔ ajógɛ mbɔ lé délá depɔ yé ne brɛd?”

¹⁷ Jisɔs akaá genó ɛyigɛ ɛbwɔ ajɔgɛ ne agii aké, “Ulannó ɛnyú dejɔge meɔhɔ brɛd ayi ɛnyú dela pɔ ne ji? Nnó ɛnyú delú danɔkáá ula meɔhɔ ɛwé? Matɔɔ nyú ɔlu wɔyɛ séséleé? Délú danɔkáá gefógɛ muú ayi me nlu? ¹⁸ Ɛnyú déwyaá amɛ dégene fɔ mbaá? Ɛnyú déwyaá matu déwuú fɔ? Dékágɛ fɛrɛ fɔ depɔ tiré na? ¹⁹ Gɛbé gɛ nkare ntoó brɛd ɛta mbaá bɔɔ dele bɔ átáa ányɛé, ayi ɔbɔ ɔlɔ gbeɛ usa unii?” Ne ɛbwɔ áshuú ji meko aké, “Usá úfyaneupeá.”

²⁰ Jisɔs ama agii ɛbwɔ nnɔ, “Ne gɛbé gɛ nkaré ntó, ntoó brɛd yimɔ ɛkénéama mbaá bɔ delé bɔɔ ani

ányeé, ayi alaá enyú dénywere nyá, alaá usá uníí?”
 Ebwó áshuú meko áké, “Usá ukeneama.”

²¹ Jisós agií ebwó ake, “Enyú degε nkane nsele baá nto bréd nchyeé gejame bós menyεé wó, te fi, délu danjáá gefógé muú eyi me nlu?”

Jisós apye muú ame nónómé né Betsaida agéne

²² Gébégé Jisós ne baá utós bíí ákwone né Betsada, bós fɔ áse muú ame nónómé áfé ne ji mbaá Jisós áne ji mmye nnó atá ji. ²³ Jisós agbaré ji ebwóebwó áfé mekpo meti, eféé ne akpó ji matye ame. Anéré ji amu né ame, agií ji aké, “Nnó ɔgene mbɔ genó fɔ?”

²⁴ Mende yimbɔ ape ame mfaá aké, “Ngene bós yémbɔ álu lé eké unós ebi ukene ugyage.”

²⁵ Ama ata ji amu né ame nana mende yimbɔ aké apele ame ji ánené alɔ mángene mbaá, ne agene yénde genó chánéné. ²⁶ Jisós agare nnó, “Cho mmu gepú jyε, ekagé ɔkere né melɔ.”

Pita aké Jisós alu muú ayi Eṣṓwɔ akwere ji elá gefwa

(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisós ne baá utós bíí ájyé né baá maló fɔ kwókwólé ne melɔ Kaisaria Filipi. Ndere ebwó akene ájyε, agií baá utós bíí aké, “Ndé gefógé muú ayi bós ájɔógé nnó me nlu?”

²⁸ Baá utós bíí áshuú ji meko áké, “Bós bifɔ áke ɔlu Jɔn menwyaá bós manaá Eṣṓwɔ, abifɔ áke ɔlu Elija ne abifɔ áke ɔlu muú ekpávε Eṣṓwɔ ama.”

²⁹ Ajógémbɔ, Jisós agií ebwó aké ne “Yé enyú ambós deké me nlu waá”? Pita ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔlu Muú yi Eṣṓwɔ akweré ji elá gefwa.”

³⁰ Jisəs akwelé baá utóó bií mbeé nnó ékágé ágaré muú fə, muú ayi ji alu.

*Jisəs agaré efwyale wuú ne negbo nií
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Jisəs alə mangaré nnó, Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale, ele ákpakpa melə, ne anóó baá bi ápye ure ne anleré mabe Esəwə, áshya nye ji, áwáne nye ji. Yémbə ndə eleé ekwənegé akwilege nye né negbo. ³² Ne Jisəs agaré ebwó mechə ewe gbəgə. Ajóge mbə, Pita ase ji átené egbe. Alə manshule ji ndo nnó ajəge se gefəge mechə ewémbə. ³³ Yémbə Jisəs abwólé ushu ape baá utóó bií ne ashule Pita ndo aké ne ji, “Kwilé me mbe ushu danchəmeló. Ɔférege unó nkane mekwaá, əferégé fə eké Esəwə.” ³⁴ Ne Jisəs akuú gejamégé bəó bimbə ne baá utóó bií, ajóó ne ebwó aké, “Yé mbəgé muú enyú akelege mambə menkwəle wa, abə manjinte gemə jíi akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me. ³⁵ Mbəgé muú akelege mampoó geŋwá jíi ebyénnó aníge nye geji, ne mbəgé muú akamégé manchyeé geŋwá jíi getú ya ne abya melóméló, apomé nye. ³⁶ Ndé nsá ayi muú ábóó, mbəgé abege ne unó mme uko ne aníge geŋwá jíi? ³⁷ Ndé genó muú ákage bə achye mankwərə ne geŋwá jíi? ³⁸ Kaáge nnó mbəgé mmyé égbóo muú gétuú ya ne mekomejóó wa né mbe ushu njye eniné na, eniné nétií meso ne Esəwə, népyéé gabogabo, mbəntó ne Maá Nte Mekwaá mmye egbóo nyé ji manse muú yimbə ndere muú wuú gébégé aké achwó ne makiénné ukpea jíi ne enoge ewé Nte wuú achyeé ji.”

9

¹ Jis̄s ama j̄ó ne b̄ó bimb̄ aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, gent̄gé b̄ó álú mb̄ fáná, abi alá gb̄óo f̄o kpaá t̄e áǵene nȳe gefwage Ēs̄w̄o ndere gechw̄ó ne ēshȳe wuú.”

*Jis̄s akw̄aré gef̄ó aḡenege mané mané
(Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)*

² N̄d̄e ékéné ékógé Jis̄s as̄e Pita, J̄emsi ne J̄on ákw̄ó áf̄e mfaá Mekw̄e f̄o kpaá. Ajȳege ájw̄alé ebw̄ó ebw̄ó áke ápele menyammȳe Jis̄s al̄o manshwaneḡe né mb̄e ushu bw̄ó. ³ Gef̄ó eyigé mandeé ji akpea ȳe muú ayi akage shw̄one áji nnó áb̄e p̄ópó mb̄o ap̄ó, ȳe éb̄élé ne uka. ⁴ Aké áp̄élé áǵé Elija ne Mosis ákw̄o fw̄éé áj̄óǵe mej̄ó ne Jis̄s. ⁵ Pita aj̄ó ne Jis̄s aké, “Ata, el̄o ndere es̄é délú fa, ḡó ese dé̄t̄éné óto úléé, géma eta wȳe, géma eta Mosis, géma eta Elija.” ⁶ Pita akágé se genó eyigé ji aj̄óǵe néndé ef̄ó ékw̄ó ebw̄ó mat̄ó d̄ó.

⁷ N̄d̄ere aj̄óǵe mb̄o, áké áp̄elé gekó gekweré ebw̄ó mme ne meko atané né mmu gekó eyigemb̄o aké, “Ḡége maá wa ayi mbwi met̄ó na, wuúge ne ji.” ⁸ T̄énét̄éné yimb̄o áké amagé p̄e áǵe sé ȳe muú f̄o w̄ó ekosé Jis̄s jimbií ne ebw̄ó amb̄ó.

⁹ N̄d̄ere ebw̄ó áshulege mékwé ájȳéé, Jis̄s áji ebw̄ó etu aké ékagé áǵaré muú f̄o genó eyige ebw̄ó áǵené kpaá t̄e ji Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.

¹⁰ Awúǵé dep̄o tire Jis̄s aj̄ó, ábele wyé dé̄t̄í né mmu mat̄ó bw̄ó, ne áǵiǵe at̄e nkane ulaá mankwilé né negbo ú̄t̄ené. ¹¹ Ne baá ut̄ó Jis̄s bimb̄o áǵií ji aké, “Ulannó ánleré mabé Ēs̄w̄o áj̄ó

áké Elija abó mambɔ mbe achwó ne Muú yi Esɔwɔ akwere ji ela gefwa?”

¹² Eféé Jisɔs akamé aké, “Elú wáwálé nnó, Elija abó mambɔ mbe achwó akwyeé unó uko abelé, yémbɔ ulannó ásáme ntó né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, ‘Maá Nte Mekwaá abɔ mange gejamégé efwyale ne ápaá nyε ji, áma shyá jí?’ ¹³ Yémbɔ ngárege enyú wáwálé nnó, Elija achwó mé ne bɔɔ ápyε gabo ne ji nkane ejíí εbwó wyε ndere abɔ asamé né mmu ηwe Esɔwɔ atomé ne ji.”

Jisɔs apyε maá ayi améé gesasa atoo
(*Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a*)

¹⁴ Εbwó ákérégέ meso, áge gejamégé bɔɔ ndere ánɔɔ baá utɔɔ abifɔ né mme ánlerε mabe Esɔwɔ anyεé mbeé ne εbwó. ¹⁵ Ne bɔɔ bimɔ aké agéne Jisɔs ácháné ala áme makpo fan álomé ájyε táme ji. ¹⁶ Jisɔs agíí ánleré mabe Esɔwɔ aké, “Nde enyú denyéé mbeé ne εbwó?”

¹⁷ Ne mende fɔ né geluagé njune bɔɔ bimɔ aké, “Ménleré nchwó ne maá wa né εta wyε ayi meló nchye apyé ji alá jógé mejɔɔ. ¹⁸ Yéndégébé meló nchye yimbɔ akwilégé ji mmyε, apyε ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé májéné ala nógéé. Nne baá utɔɔ byε mmyε nnó áféré meló nchye yimbɔ, ápulé épwɔ.”

¹⁹ Jisɔs ashúú εbwó meko aké, “E é ndé gefɔge njyε eni nelá fyéé metɔɔ ne Esɔwɔ? Nkoge mbɔ metɔɔ ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndɔ eníí ne défyéé matɔɔ ne Esɔwɔ? Chwóge me ne maá yimbɔ.”

²⁰ Achwó ne maá yimbɔ mbaá Jisɔs.

Ndere meló nchye yimbó agéné Jisós, apye maá yimbó akwé mme achuú gbok! gbok, genfwéné getanege meno. ²¹ Jisós agégé mbó agií nte maá yimbó aké, “Nemeé niné na nébele mé ji mmye nnó?”

Mende yimbó aké, “Nelo ji te dembáné.” ²² “Meló nchye yimbó ákélege manwá ji, apyé ji akwéne gébé eyigé fɔ né mewε gebé eyifɔ né nnyi, Ata gé εsé meshwε ɔpóó εsé mbógé ɔkage pye.”

²³ Jisós agií ji aké, “Ndé genó wɔ ɔjógé! Nnó mbógé ɔkage pye? Eɔwɔ apye yéndégenó eyi gejwεregé ne muú ayi áfyéé metɔ́ ne ji.”

²⁴ Nte maá yimbó ala ténéténé aké, “Me nkamé ne Eɔwɔ, Ata, póó me nkame ne metɔ́ εma.”

²⁵ Gébégé Jisós agéné nnó gejamégé bɔ́ ɔboó áchwɔ́ ji mmye, anyá meló nchye yimbó aké, “Wɔ mbú ne álú, nnyá wɔ tánege ji mmye. Ɔjyé mbó ɔkerege sé.”

²⁶ Meló nchye yimbó apye maá yimbó akalé akwé mme ne alé táne ji mmye. Atánégé, maá yimbó ala mme nyamé éké mewu muú ne bɔ́ ɔgégé mbó áférege nnó ágbó. ²⁷ Jisós agbaré ji εbwɔ, abwéé ji akwilé tené.

²⁸ Ne Jisós ne baá utɔ́ bií ákerégé mmu, ágií ji bibií aké, “Ulannó ne εsé dépulé meló nchye yimbó mambuú apwɔ́?”

²⁹ Jisós agare εbwɔ́ aké, wye lé mmyemenene ne εkage feré gefógé meló nchye yina. *

*Jisós ama gare baá utɔ́ bií ndere ji ágboó nye
(Mat 17:22, 23 ; Luk 9:43b-45)*

* **9:29** Elú wáwálé nnó: Manlya menyéé kpekpe ápó né gejamégé gekwene bɔ́ nwe bi mbembe abi ábó ásame.

³⁰ Jisos ne baá utóó bíí ályá mbaá yimbó ákoó koóge né gebagé mewaa Galilií. Ji ákélégé fó nnó muú akaá mbaá ayi ji alú. ³¹ Nénde ji abó alerege ebwó nnó, “Meso gébé áchyége nye Maá Nte Mek-waa né amu bóó nchye, áwáne nye ji. Yémbó ndó eléé ekwónégé, ji akwilege nye né negbo.”

³² Yelé ji agaré neka eni, baá utóó bíí ákaá ula wó, ne ámá áfóó mangii ji ula neka eniné na.

Ndé muú alú muú kpaá

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ebwó ákwónégé né meló Kapanom, ájye kpe né gepú eyige ebwó ájwale. Jisos agii baá utóó bíí aké, “Ndé enyú denyé nye mbeé né meti gébégé dechwóó.”

³⁴ Awúgé mbó, ákwéné nyámé getúgé ebwó ábó ányéé mbeé mechó dékpakpa. ³⁵ Ajwólégé ka, akuú baá utóó bíí makpo áfyaneápeá, áchwáge, ajóó ne ebwó aké, “Mbóge muú akélege mambé muú kpaá né geluage nyú, abó mambé ndere maá defwé akpáné defwe mbaá abifo.” ³⁶ Ajóge mbó, akuú maá fó kóó achwó téné né metóó metóó ebwó, akpa maá yimbó né amu jii ajóó ne baá utóó bíí aké, ³⁷ “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kóó nkane ayina né mabó ma, ebyennó apyembó lé ne me ne yéndémuú ayi apye galógáló ne me ntó, ebyennó apyembó lé ne nte waá yi átómé me.”

Muú ayi alá paá esé alu awesé

³⁸ Ne Jon akuú Jisos aké, “Ménleré, esé degé mende fó asele mabó myéé aferege bóó aló nchye né mmye. Degégémbó, dégbé ji gétúgé alá pó fó né geluá gesé.”

³⁹ Jisəs ajóó ne ɛbwó aké, “Dégbegé fə gefogé muú yimbó. Néndé ye muú yi asele mabó ma apyéé ufélekpá ne éwyagé ajoge gabo getú ya apó, ⁴⁰ néndé muú yi álá paá ɛsé, alu awesé. ⁴¹ Ngarege enyú wáwálé nnó ye muú ayi achyegé enyú ηkó manaá né mabó ama gétúgé délu bóó ba ayi álá abóó nyé nsá apó.” †

Mmuameno mampye gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

⁴² Jisəs áamá jóó aké, “Yéndémuú ayi apyéé ma-mane kóó nkane ayina ayi áfyéé metóó ne me nnó apye gabo, élú galógáló nnó áshii ji gekpékpégé ntaá né geme, áhémé ji né gentoógé ebéé mega. ⁴³⁻⁴⁴ Ama jyé mbe aké, mbogé ɛbwó wye epyé wó nnó okwéné mabé ɛsowó, só ewu ofómé, élú galógáló nnó okpe né genwá gechúchúle ne nnó okpe né ntoné mewé ewé élá nómegé ne amu apea. ‡ ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne mbogé geká jyé ne gétene wó nnó okwéné mabé ɛsowó, só geji ofómé, élú galógáló nnó okpe né genwá geká géma epwó nnó okpe uka upea né ntoné mewé ewé élá nómegé ne bó dámmwólé bíí ntó ala gboó. ⁴⁷ Ne mbogé dambóonnyi wye atene wó nnó okwéné mabé ɛsowó, pwólé ji ofómé, élú galógáló nnó okpe né gefwa eyigé ɛsowó agbarege gechúchúle ne nnó okpe né ntoné mewé ewé élá nómegé ne amé ápeá. ⁴⁸ ‘Mbaá yi bó dámmwólé bíí álá gboó, ne mewé ewu ntó éla nomege.’

† **9:41** Elú wáwálé nnó: Jisəs ajógé mbó atóme lé ne geme jii ndere muú ayi ɛsowó ákwere ji éla gefwa. ‡ **9:43-44** Elú wáwálé nnó: Malo 44 ne 46 apó fə né gejamégé bó ηwe. Unó bi ajóó né malo ayina ulú wye eké ebi ajóó né malo 48.

49 “Υένδέμουú awuú nye mewε né menyammyε wuú wyε nkane muú áchwarege mega né menyεέ nnó ékágé áchóó.

50 “Mega élú genó gelógéló, ne mbogé mega élá pó sé ne ugó bií, ápyεέ mbó nnó ne εwu εma εγóó?”

“Εwéna éλερέ nnó enyú débé eké mega, dényεgé nesó ne atε.”

10

Jisós alerege depóre manwá neba (Mat 19:1-8)

¹ Εφέε Jisós alyaá Kapenum, afé né gebagé mewaá Judiya, achyaá εβεέ Jodan. Nδere akwóné έwu, gejamégé bóó áma chwó nó ji mme ne aló mánleré εbwó nkane ji apyε mé yéndégébé.

² Bóó Farasi fó áfé eta wuú mammua ji, ágií ji áké, “Nnó εbé εsé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

³ Jisós ashuú εbwó meko aké, “Εβε εwé Mosis achyé enyú gétúgé neba εjóó nnó?”

⁴ Εbwó áshuú meko áké, “Mosis abó agaré εsé nnó mende akáge chyεέ mendée wuú mekpo ηwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

⁵ Ne Jisós ajóó ne εbwó aké, “Élé gétúgé mekpo meto nyú ne εpyε Mosis achyεέ enyú εbé εwéna.

⁶ Tε ula ulóó εbi Εsowó alóó mankwyε mme, akwyεέ εbwó, mende ne mendée. * ⁷ Getú εyigé na mende alyage mmá wuú ne nte wuú, afé acho mmyε ne mendée wuú, ⁸ εbwó ápea ákwé muú ama. Εbwó ápó sé bóó ápeá nana, ála muú ama. ⁹ Nδere

* **10:6** Ελύ wáwálé nnó: Né 10:6 Jisós ajóó mbó lé genó εyigé ásame né ηwe ula ulóó 1:27, ne 2:24.

elúmbò, bòò abi Esòwò áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisòs alérege depàré ulò ne neba manwá
(*Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18*)

¹⁰ Jisòs ne baá utòò bií ákérégè mmu, ewyage baá utòò bií áma gií ji mechó ne bá ewé. ¹¹ Ajòò ne ebwó aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyé bá ayichá, akwé mbò lé ulò, ¹² ne mendée ayi atanege menò wuú neba, ajyεge ba ayichá, akwé mbòntó lé ulò.”

Jisòs ajé ambáné kòò
(*Mat 19:13-15; Luk 18:15-17*)

¹³ Bií uma bòò fò ákpa baá bwó áfε mbaá Jisòs nnó anéré ebwó amu mmyε, ajé ebwó. Baá utòò bií ágégé mbò, ányá ebwó. ¹⁴ Yémbò Jisòs agégé mbò, metòò ésó ji ajòò ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esòwò ágbárege gelú eyigé bòò abi álu ndere baá bina. ¹⁵ Gòge me ngare enyú wáwálé nnó muú yi álá kamé nnó Esòwò ábé mfwa wuú nkane mamane kòò wó, akpéné fò né gefwa jíí.” ¹⁶ Efée Jisòs akpa baá bimbò ama ama né uwyaá, anere ebwó amu mmyε ajé ebwó.

Abya muú ñka
(*Mat 19:16-22; Luk 18:18-30*)

¹⁷ Jisòs alò mánjyε neke, ndere ájyé mendefò alomé gatele achwó kwé ji uká aké, “Ménleré melóméló, mpyée nnó ne mbó genwá eyi gélágé byéé?”

¹⁸ Jisòs ashúú ji meko aké, “Ulannó òkuú me muú melóméló? Yé muú ayi alómé metòò apó, ekosé Esòwò mbií ne alu melóméló. ¹⁹ Pó òkage mabé

Esowɔ ayi áke, ‘Ekagé owá muú, ekagé okwé ulɔ, ojogé ejo, ekagé óténé ntésé gebyó. Onyegé manwaá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé.’ ”

²⁰ Mende yimbɔ aké, “Ménleré nlɔ mambélé mabé yina mako te dembáné ta.”

²¹ Ajógémbɔ, Jisɔs ape ji domée ne gejeé aké, “Ela wɔ genó géma. Chó kpó unó byé uko, ochye nka yimbɔ mbaá bɔ́ gekpo, obéé nyé ne gefwa né mfaánebuú, ochwó okwólé me.” ²² Mende yina awugé mechó ewé Jisɔs ajó apwa, alyaá afé meshwemeshwe ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔ́.

²³ Jisɔs abwólé mmye ape baá utó bií aké, “Ejweré ne muú nka akpe né gefwagé Esowɔ.”

²⁴ Baá utó bií áwúgé mbɔ álá mano makpo fuú, yémbɔ Jisɔs ama jó ne ebwó aké, baá ba ejwéré mankpe né gefwagé Esowɔ! ²⁵ Elú wáwá nnó mpɔ mashwɔne áshwá né embú ábyamé epwɔ nnó muú nka akpe né gefwagé Esowɔ ágbárege.

²⁶ Baá utó bií áwúgémbɔ byɔ ukɔre ebwó mmu ágíge ate aké, “Ne ndé muú yi abɔ nyé genwá eyi gélagé byéé?”

²⁷ Jisɔs ape ebwó domeé ajó ne ebwó aké, “Unó bi upwó akwaá mampye, upwó fɔ́ Esowɔ, néndé Esowɔ akage pye unó uko.”

²⁸ Pita alɔ manjó aké, “Gé, esé delyaá unó sé uko dékwɔlege wɔ.”

²⁹ Ne Jisɔs ashú meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi alyaá gepú jí, yé lé ánmé bií abi andée ne abi ande, amma bií ne ante bií, baá bií ne makó jí né gétú ya ne gétúgé abya melóméló, ³⁰ Esowɔ achyege nyé ji bɔ́ ne gejame

unó fa mme yina epwò nkane abò awyaá, yé úpú, áhnmé abi andée ne abi ande, amhá bíí ne baá bíí ne makóó jíí ne áchyege nye ji ntó gejamé gé éfwyale né gétú ya. Ne abóó nye ntó genwá eyi gélagé byéé né mme ayi áchwó. ³¹ Yémbò gejamé gé bóó abi alú mbò mbe nana, meso gébé álaá nye meso ne gejamé abi álu mbò meso nana ábéé nye mbe.”

*Jisós ama gáré máháne alé nkane ji ágboó nye
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Jisós ne baá utóó bíí alyá ákwòme ájyéé né Jerosale, Jisós alu ebwó mbe ne baá utóó bíí akwe tametame, éfò epye bóó bi akwòlege ebwó. Ne Jisós ase baá utóó bíí makpo áfyaneápeá átené babá ne alò mangaré ebwó unó bi upye nye ne ji, ³³ alò mangaré ebwó aké, “Wuúge, esé dékwòme mbò déjyéé né Jerosale, ewu, áfyéé nye Maá Nte Mekwaá né amú anóó baá ampyéé upé Esòwò ne ánleré mabé Esòwò. Ebwó ajógé nye nnó, me nkwe mpa, áwá me, ne áfyéé nye ji né amú bóó abi alá pò bóó Jus. ³⁴ Ajwyaáge nye ji, ákpóó ji matye mmye, átulé ji ne áwá ji. Yémbò ndó kpogele éléé ékwónégé, akwilége nye né negbo.”

*Dékpakpa né gefwagé Esòwò
(Mat 20:20-24)*

³⁵ Jemsi ne Jòn baá Sebèdee áfé mbaá Jisós aké, “Ménleré dekelege nnó wò opye ese genó gefò.”

³⁶ Jisós agíí ebwó nnó, “Enyú dekelege mpye nyú ndé?”

³⁷ Ashuú ji meko aké, “Ese dekelege gébé gé ójwólégé né geluóge enóge, opye esé dejwólé ne wò,

muú ama né egbe ebwonye wye ne ama né egbe ebwobe.”

³⁸ Yémbò Jisòs ajòó ne ebwó aké, “Nnó enyú de-
age genó eyigé degigé mbò. Nnó enyú de-
kage nyú nyé ñkò efwyale ayi me nyuú nyé? Nnó enyú
dekage wò nyé manaá efwyale ami me nwòó nyé?”

³⁹ Ashuú ji meko áké, “Ese dekage pyembò.” Jisòs
ajòó ne ebwó aké, “Enyú denyuú nyé né ñkò ayi
nnyú nyé ne dewòó nyé manaá efwyale ami me
nwòó. ⁴⁰ Yémbò, me fò wò ñjyaá bòó bi ájwòlege né
ebwonye wa ne abi ajwòlege né ebwobe wó. Malu
yimbo alú mbaá bòó bi abò manjwolé wyeé.”

⁴¹ Baá utòó Jisòs abi makpo áfya áwúgέ genó
eyigé Jemsi ne Jon ájòó mbò, álò mansó matòó
ne ebwó. ⁴² Jisòs akuú ebwó ako ajòó ne ebwó
aké, Enyú dekaá nnó ákpakpa bòó abi álá pò bòó
Jus áwyaá utó mampye ne bòó bwó nkane ejii
ebwó. Yé ákpakpa melò áwyaá utó bi ajóge mechó
ne bòó bwó ébyé. ⁴³ Ne ébégé fò mbò ne enyú.
Yéndémuú nyú ayi akélege mambé muú kpaá
abò mambé ménkpané defwé nyú, ⁴⁴ yéndémuú
nyú ayi akélege mambé menombé abò mambé eké
mefwé mbaá bòó ako. ⁴⁵ Pége gekpekepegé muú
ndere Maá Nte Mekwaá, ji achwòó fò nnó bòó ákpá
ji defwé wó, achwó lé mánkpá bòó defwé nnó achye
geme jíí mawené gejamégé bòó né gabo.

Jisòs apye Batimus agene

⁴⁶ Jisòs ne baá utòó bíí akwóné né Jeriko. Ndere
ályaá ajyéé, gejamégé bòó ákwólege ebwó meso.
Muú amé nónómé fò akamege Batimus maá Timòs
ajwólé né mapea meti akòó dekò. ⁴⁷ Awúgέ nnó

Jis̄os ayi Nasaret ne akoóge mb̄o al̄o mankalé aké, “Jis̄os mpyáne Devid, gé me meshwε.”

⁴⁸ Gejamégé b̄oó áweé ji aké jw̄ole nyame, yémb̄o akálege wyε kálege ne εshye aké, “Mpyáne Devid γε me meshwε.”

⁴⁹ Jis̄os awúgé mb̄o atené, aj̄ó aké, “kuúge ji achwó.” Ajye kuú ji aké, “Kwilé ka chwó of̄oge, ákuú w̄o.”

⁵⁰ Muú amε nónómé yimb̄o afere nkú gefwine wuú anmé, anyo akwilé ka ája ji áfé mbaá Jis̄os.

⁵¹ Jis̄os agíi ji aké, “Ndé genó w̄o akélege nnó me mpyε eta wyé?” Muú amε nónómé yimb̄o ashúú meko aké, “Ata, nkelege nnó opyé me ngéné mbaá.”

⁵² Jis̄os aj̄ó ne ji aké, “Chó mmu gepú jyε, met̄ó εwé w̄o ofyεé ne me epyε w̄o ot̄o.”

Ténéténé yimb̄o al̄o mángéné mbaá ne akw̄olege ji.

11

Jis̄os akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; J̄on 12:12-19)

¹ Ndere Jis̄os ne baá ut̄ó bií álé kwókwólé ne Jerosale, ákw̄onégé Betfage ne Betani baá mal̄o áyi álú mfaá Mékwé Olif, at̄o baá ut̄ó bií makpo ápeá nnó áb̄o mbε. ² Aj̄ó ne εbwó aké, “Chogé né maá mel̄o ayi alu mb̄o enyú né mbε. Ndere dékpene wyε, dégene nyε maá géjujá ayi áshii muú álú danké wyε. Kaáge, déchwó ne geji. ³ Ne mb̄ogé muú agigé enyú nnó waá aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérégé at̄omé nyε gekéré wáwá.”

⁴ Ajyégé, ágé maá géjujá yimb̄o ndere áshii né mbε menombi εgbε men̄o meti. Al̄o mánkaá geji,

⁵ ndere ákaágé bɔ́ abi álu eféé ágií ebwó áké, “Dekaágé géjuná yimbɔ́ ndé?”

⁶ Baá utɔ́ Jisɔs ágaré bɔ́ bimbɔ́ wye nkane Jisɔs abó ajɔ́ gébégé atɔme ebwó, ne ályaá ebwó ájye ne geji. ⁷ Achwógé ne géjuná yimbɔ́ mbaá Jisɔs, áfere mandeé bwó ágyaá géjuná yimbɔ́ né meso, Jisɔs akwɔ́ ajwólé mfaá. ⁸ Gejamégé bɔ́ ágyaáge mandeé bwó né meti nnó géjuná yimbɔ́ gekené mfaá, abifɔ́ ásórege uwó mámé ágyaáge meti ntó. ⁹ Ndere ajye bɔ́ abi álu mbe ne abi álu meso ákálege áké, “Matame mábé ne Esɔwɔ́! Mejé ebé ne muú ayi achwó né mabɔ́ Ata.” ¹⁰ Mejé ebe ne gefwage nte sé Devid eyi gechwɔ́ mbɔ́! Matame mábé ne Esɔwɔ́ ayi alú né mfaánebuú eniné mfaá mfaá!

¹¹ Ndere Jisɔs akpené né Jerosale, ajye kpe né mmú echa upe Esɔwɔ́ ape yéndégenó. Agégé nnó gébé gekoó, ase baá utɔ́ bíí áfyanéapeá ákeré né melo Betani manjye bele wye.

*Jisɔs alwéré genɔ́ge fig gégbó
(Mat 21:18-22)*

¹² Bíí ujjágé, ndere ebwó ályaá Betani ákérégé meso, mesa alɔ́ mamye ji. ¹³ Atene tete agé genɔ́ fig ne gejamégé bya wye, afé ape nnó agene nyé gempome fɔ́ wye. Akwónégé agé yé gefɔ́ wó ekosé bya ubíubi néndé gébé eyigé unɔ́ fig uwóme umpomé gelu gawkáne. ¹⁴ Jisɔs ajɔ́ ne genɔ́ fig eyigembɔ́ aké, “Te mme abyéé muú amage nyéé sé gempome jyéé.” Baá utɔ́ bíí áwuú genó eyigé ji ajɔ́.

*Jisɔs abú bɔ́ bi ákpoó unó né mmú echa upe Esɔwɔ́
(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)*

¹⁵ Eɓwá ákwónégé né Jerosale, Jis̄s akpe né mmu echa upe Eɓwá, alɔ mambu bɔ́ abi ákpóo ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókpógélé bɔ́ abi ákene gesegé manka mankwaré ne malu ujwólé bɔ́ ako abi ákpóo upwine melɔ ebi ápye upe Eɓwá ne ubi. ¹⁶ Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genó gese akoó ye ne geji né mmu echa upe Eɓwá wó.

¹⁷ Ne alɔ manlere bɔ́ aké, “Asa mmu ηwe Eɓwá nnó Eɓwá aké, ‘Gepú ya ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene mbaá uɛe malɔ mako.’? Yémbɔ enyú débwalé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyéé.”

¹⁸ Anɔ́ baá abi ápyéé upe Eɓwá ne ánleré mabé Eɓwá áwúge depɔ́ tiré Jis̄s apye, alɔ mánkɛle meti nnó áwá ji. Afɔ́ ji gétúgé gejamégé bɔ́ álaá meno mekpɔ fuú né unó bi Ji alerege.

¹⁹ Nkwale akwonege, Jis̄s ne baá utɔ́ bíí álya melɔ kpaá áfe ábelé mbaá ayicha.

Genógé fig gégbó

(Mat 21:18-22)

²⁰ Ne dondo ayi Jis̄s ne baá utɔ́ bíí ákerege meso, áge genógé fig eyi Jis̄s abɔ́ jɔ́ nnó gemage wɔ́ se umpome nkane gegbó mɛ. ²¹ Pita atege genó eyigé Jis̄s abɔ́ ajɔ́ ne genóge fig yimbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré, gé genɔ́ eyigé óbɔ́ ɔ́jɔ́ nnó gemage wɔ́ sé umpome gégbó.”

²² Ne Jis̄s ashúú eɓwá meko aké, “Fyɛge matɔ́ nyú ne Eɓwá. ²³ Ngarege enyú wáwálé nnó, muú ajóoge ne mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa ɔkwéné mmu ebeé mega,’ ayi ála pɔ́ ne dembyɔ́ né metɔ́ ne akamege nnó genó eyigé ji ajɔ́ gepyéé nye, Eɓwá apye wye nkane ji ajɔ́. ²⁴ Ngarege enyú nnó dégíge yéndégenó né mmyemenene mbaá Eɓwá,

kamege nnó dése mé geji, ne gebéé nyε εyigé nyú.
²⁵ Ne yendé gebé enyú deke denenemmyε, debó manjinte gabo yi bɔ́ ́pyéε εta nyú nnó Nte nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó.
²⁶ Yémbɔ dela jinté gabo yi bɔ́ ́pyε εtá nyú wó, nte nyú yi alu né mfaánebuú ajigé f́ nte gabo awu nyú.” *

*Agií Jisɔs mbaá ayi uto εbi utané
 (Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ákére meso né Jerosale. Ndere akwóne, akpe né εcha upε Εσωω alɔ mankéne né mmu, anɔ́ baá abi ́pyéε upε Εσωω ne ánléré mabé Εσωω chóncho ne ákpakpa melɔ ájye gií ji áké, ²⁸ “Wɔ ́pyε unó bina ne ndé uto, ne waá achyéε wɔ uto ubí?”

²⁹ Jisɔs ashúú εbwó meko aké, “Me ntó nwyaá awa nkwé mangií enyú, dégarage me, me ntó ngare enyú uto bi me nwyaá ne mpyéε unó bina.
³⁰ Agií εbwó aké, Waá achyε Jɔn uto manwyaá bɔ́ manaá Εσωω, Εσωω waá akwaá? Shuúge me meko.”

³¹ Alɔ manyége mbeé ne ate áké, “Dejógé mbɔ nyε nnó? Εβεge dejógé nnó, ‘Élé Εσωω ne achyéε Jɔn uto bí,’ agige nyε εsé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ wuú wó?’ ³² Nnó dejɔ́ nnó utó bií utané mbaá ákwaá?” Akage jɔ́ f́ mbɔ gétúgé áfɔ́ bɔ́ bi álu εféé nendé yéndémuú ajɔ́ge nnó Jɔn abó alu muú ekpávε Εσωω wáwálé. ³³ Εwéna εpyε εbwó áshúú Jisɔs meko aké, “Ésé dekaá wó”.

* **11:26** Ελί wáwálé nnó: Ukwene bɔ ηwe abifo agbéε v. 26 nkane KJV.

Jisəs ashuú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngárégé fó enyú muú yi achyéé me uto ne mpyé unó bina.”

12

Nekanemejɔ́ bɔ́ uségé ne mbɔ́ mekɔ́ (*Mat 21:33-46; Luk 20:9-19*)

¹ Eféé Jisəs alɔ manto ebwó nekanemejɔ́ aké, “Mende fɔ abɔ atɔ mekɔ́ wuú, aɓe unɔ́ ebi ákuú vine, ábɔgé umpome bií ápyéé mmɔ́, anɔ gebame agyaá ewú mme, achó embu, akwyéé mbaá ayi áńámege umpome mampye mmɔ́. Atene enyɔ́ mbaá ayi muú ájwólege ábamé mekɔ́. Ase bɔ́ uségé afyé né mekɔ́ ewémbɔ. Atane afé neke né melɔ fɔ. ² Gébé gekwónégé eyigé ásɔrege umpome ebimbɔ, mbɔ́ mekɔ́ atɔ maá defwé wuú ama nnó áchyéé ebií unó mbwé ebi utane né mekɔ́ ewémbɔ. ³ Yémbɔ bɔ́ uségé bimbɔ áchyéé wó, ágbaré maá defwé yimbɔ átulé, ábú ji akéré amuamu. ⁴ Mbɔ́ mekɔ́ ama tó maá defwé ayifɔ, bɔ́ bimbɔ ápye ji ntó átulé, ákere ji upa mekpo, áchyéé ji mekpo genɔ́. ⁵ Ama kere atɔ ayi agbeé makpo aléé, ji yimbɔ ágbare áwá. Atɔ gejamege abifɔ, átulé abifɔ, áwá abifɔ. ⁶ Elá le maá wuú ayi mende ama ayi abɔ́ gejeé ne ji dɔ́, kwyakwya achwó fére maá yimbɔ atɔ, aferege nnó áchyege nyé ji éńógé. ⁷ Yémbɔ bɔ́ uségé bimbɔ ágégé ji álɔ mánjɔ́gé áké ne ate, ‘Gége menyéé geteé mbɔ́ mekɔ́ na, chwóge déwá ji, geteé jí gelaá eyigé esé.’ ⁸ Apyégé maá mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ, áwá, ábwéé genkwó áfomé meso gébámé.”

⁹ Jisəs ánerege agí ebwó aké, “Enyú deféré nnó mbɔ́ mekɔ́ yimbɔ apye nyé nnó ne bɔ́ uségé

bimbɔ? Abɔ manchwɔ awá bɔɔ bimbɔ achyɛ́ mekɔ́ ewémbɔ mbaá bɔɔ abicha. ¹⁰ Enyú deɔ́ɔ me né mmu ɲwe Esɔwɔ nnó,
 ‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé,
 néni ne nélaá menɔ ntaá ayi ágbaré ekwɔ gepú.

¹¹ Ata ne apye nnó ewú ebe mbɔ, ne elu gekpekre genó né ame se.’ ”

¹² Jisɔs ánerege mántó nekanemeɔ́ɔ eni, ákpakpa bɔɔ Jus ákaá nnó ajɔge mbɔ lé ne ebwɔ. Akelé meti mampye ji, yémbɔ áfɔ́ɔ nyá gejamégé bɔɔ abi álú eféé ályaá ji áfé.

*Agii Jisɔs mechɔ ɲkamakpo
 (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ Ewyage áto bɔɔ Farasi fɔ ne ekwɔ Herɔd nnó ájye agii Jisɔs gejamégé bɔ nkwé nnó akwegé nekwené meno, ágbaré ji. ¹⁴ Ajyégé mbaá Jisɔs áɔ́ɔ ne ji áké, “Ménleré esé dékaá nnó ɔlu muú wáwálé. ɔsele yéndémuú janja, ɔfɔ́ɔ fɔ́ ame bɔɔ. ɔlerege bɔɔ unó ndere Esɔwɔ akélege wáwálé. Garé esé, nnó ebe se ekame nnó déchyégé ɲkámakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé? ¹⁵ Nnó déchye waá déchyege?”

Yémbɔ Jisɔs agé me defyá debwɔ, agii ebwɔ aké, “Ndé enyú dépenege me mataá? Chwóge me ne sére me nchére.”

¹⁶ Achwóge ne ji, agii ebwɔ aké, “Mekpo wá na ne mabɔ waá na ásamé né ɲka eyi?” Ashuú ji meko aké, “Élé mekpo mfwa Rom ne mabɔ mií.”

¹⁷ Jisɔs agaré ebwɔ aké, “Chyéége mfwa Rom genó eyi gélu éjií ne chyéége ntó Esɔwɔ genó eyi gélu eyi Esɔwɔ.”

Awuúgé meko ayi Jisɔs ashuú ebwɔ álaá mano mekpo fuú.

*Agii Jisus nkwé mankwile né negbo
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Ewyágé bɔ́ Sadusi fɔ́ áchwɔ́ mbaá Jisus. Ebwó ákame nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Ajɔ́ ne Jisus áké, ¹⁹ “Ménleré, Mosis abɔ́ asá né mmu ηwe εβέ se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú ayi alá bye baá ne ji wó, menmó wuú abɔ́ mansε mekwi mendée yimbɔ́ nnó ábyégé baá ábé lé né mabɔ́ ami mewené menmo yimbɔ́.’ ²⁰ Né gébégé fɔ́ áηmó fɔ́ ákénéama abi ande álú, ayi mbe abá mendée agboó yé maá apó. ²¹ Ayi akwólege ji ase mendée yimbɔ́ né ukwi ji ntó agboó yé maá apó. Wyembɔ́ ne εpyε ne ayi agbeé makpo álé. ²² Mbɔ́ ne εpyε ne aηmó bimɔ́ akénéama. Ebwó ako ágbó ayi ye muú alá bye maá ne mendée yimbɔ́ wó. Ebélégé mendée yimbɔ́ ntó agbó. ²³ Ne ndere ebwó ako ábáné mbɔ́ mendée yina, gébégé ákwilé né negbo, mendée yina abεé nyε ayi waá?”

²⁴ Jisus ashuú ebwó meko áké, “Enyú dékaá nnó delu gyéé wó? Delu gyéé nénde dékagé fɔ́ mekomejɔ́ Eswɔ́ ne utó bií. ²⁵ Ama jɔ́ ne ebwó áké, gébégé bɔ́ ákwilé né negbo, neba nébéé se. Alaá le nkane makiénné Eswɔ́ né mfaánebuú. ²⁶ Ne gétúgé mechɔ́ bɔ́ ágbógé ákwilé né negbo, enyú delu danjɔ́ genó eyigé ásámé mmu ηwe Mosis? Né abya genɔ́ eyigé mewe ebɔ́ eluli wyε gélá sɔ́ge, Eswɔ́ ajɔ́ ne Mosis áké, ‘Me nlu Eswɔ́ ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔ́b’. ²⁷ Eswɔ́ apó fɔ́ ayi awuú bɔ́, alú Eswɔ́ ayi bɔ́ abi álú abε. Enyú bɔ́ Sadusi ako delu gyéé né mechó ewéna.”

*Ebé ewé epwɔ́ mabe mako
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Ménleré mabé Esɔwɔ fɔ ayi alú eféé gébégé Jisɔs ajóóge ne bɔ́ Sadusi, ágégé nnó Jisɔs ashuú ebwɔ meko ne denɔga ágií ji áké, “Ebé Esɔwɔ ewéndé enea epwɔ́o mabé mako?”

²⁹ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ebé ewé epwɔ́o mabe mako ele ewé ejóó nnó, bɔ́ Isrelí wuúge Esɔwɔ nte se ayi abɔ esé ako alu ama, ³⁰ gbógé ne Ata Esɔwɔ wyéé ne metɔ́o wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko. Tégé wyéé lé ji yéndégébé, pyégé utɔ́o bií ne eshye wyéé meko, ³¹ ne ewé egbeé apeá eke, gbógé ne nte ménémé wyéé ndere ɔgboó ne geme jyéé. Yé ebé ewé enea epwɔ́o ayina apeá épó.”

³² Ménleré mabé Esɔwɔ yimbɔ ajóó ne Jisɔs aké, “Ménleré, ɔ́óó chánéné, elu wáwálé nkane ɔ́óó nnó Esɔwɔ alu ama ayichá apó. ³³ Ne élú ntó wáwálé nnó ɔ́bɔ́ mambógé gejee ne Esɔwɔ ne metɔ́o wyéé meko, ɔ́bɔ́ mántégé wyéé lé ji yéndégébé, ɔ́bɔ́ mámpyégé utɔ́o bií ne eshye wyéé meko. Ne ɔ́bɔ́ mambɔ gejeé ne ate bɔ́ nkane ɔ́bɔ́ gejeé ne geme jyéé. ɔ́belege mabé ayina apeá elo epwɔ́o yéndé gefógé ure ne echye ewé ɔ́ɔ́ó né mewé ɔ́chyege mbaá Esɔwɔ nkane echye.”

³⁴ Jisɔs agegé nnó menleré mabe Esɔwɔ ayina ashuú meko melóméló, ajóó ne ji aké, “Ela wɔ gachyé ne ɔ́kpé né gefwage Esɔwɔ. Elo né gébé eyigémbɔ yé muú ayi ama mua mangií ji nkwe apó.”

*Muú ayi Esɔwɔ akweré ji ela gefwa alu maá wad?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Ndere Jisɔs alérege bɔ́ó né echa ure Esɔwɔ, ajóó aké, “Epye nnó ne ánleré mabé Esɔwɔ áké Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa alu mpyáne mfwa

Devid? ³⁶ Mendoó Ukpea ne epye mfwa Devid jimbo abo ajó nnó,
 ‘Ata Esowo aké ne Ata wa,
 jwólé fa né egbé ebwonye wa né gelúoge énogé
 kpaá te mpyéé bóó mawámé byéé álaá eké mboó
 genóó ayi onérege uká byéé mfaá.’ ³⁷ Ne
 mbogé mfwa Devid akú Muú yi Esowo ak-
 weré ji elá gefwa nnó ‘Ata wuu’, epyémba
 nnó ne muú yimbo amágé b́e mpyáne
 wuu?”

Ndere Jisós alerege mbo mmye muú ayi alu eféé
 matóó ágóó ebwó manwúgé unó bi ji álerege.

*Jisós akwelé baá utóó bií mbeé nnó ekage áse
 gepogé Anleré mabe Esowo*

(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

³⁸ Ndere Jisós alu lérege aké, “Sége gébé ne
 gepogé anleré mabé Esowo. Ebwó ágboó mámfyégé
 b́o nkúu átyé átyé, ákéné ágyaáge ntoné gese
 nnó b́óó átámégé ebwó ne énogé. ³⁹ Ebwó ágboó
 ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha
 mmyemenene, ne ájyégé epaá, ájyaá lé malu afwa
 ne ájwólege. ⁴⁰ Ebwó ányé ákwi ándée upwóó,
 ánéne mmye áwyáge mámbwólé b́óó nnó álú b́óó
 alóaló. Ndere ápyembá efwyale ebwó ejame nye
 epwó.”

Echyé mbya mekwi mendée

⁴¹ Jisós anérége manlere, ajye jwólé toitoi ne
 mekwa ewé áfyéé nka apele ndere b́óó áchwóó áfyé
 manka bwó mmu genó eyigé áfyé nka Esowo. Agé
 ndere gejámégé b́óó manka áchwóó áfyéé gejámégé
 nka. ⁴² Ewyage mbya mekwi mendée f́o achwó fyé
 ntó baá ubaá ngba ápeá abi alá fuú ye genó wó.

⁴³ Mekwi mendée yimbɔ achyεge mbɔ, Jisɔs akú baá utɔ́ bíí aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó εchyε εwé mbya mekwi mendée yina achyéé ερωε εwé yéndémuú áchyεé. ⁴⁴ Yéndémuú áferé εκεκε ηka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbɔ, ye lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jíí achyéé.”

13

*Jisɔs agaré ndere áchɔ́ nye εcha upε Εσωω
(Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)*

¹ Jisɔs ályáge εcha upε Εσωω, maá utɔ́ wuú ama ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré, pe uchánchá upú ebi átené ne uchánchá mataá.” ² Anérégé, Jisɔs ashúú ji meko aké, “Pó ɔgé mbɔ ukpékpé upú bina? Umúge nye kpá ne mataá ne mataá. Yéé ntaá némaá eni nélaá nye mfaá nte népó.” ³ Ewyage ndere Jisɔs ajye jwóle né mfaá Mékwε Olif éwé élu toitoi ne εcha upε Εσωω. Pita, Jεmsi, Jɔn ne Andru áfé mesomeso ájye gii ji aké, ⁴ “Garé ese, nde gébé eyige depɔ tiré na depyé nye? Ne ndé gepɔ ese dégéne nye ne dékaá nnó unó bina uko upye nye wáwálé?”

⁵ Jisɔs alɔ mangaré εbwɔ aké, “Sége gébé ekagé muú fɔ ábwólé enyú dénó mewaá. ⁶ Njɔge mbɔ, néndé gejamégé bɔ́ áséle nye mabɔ ma áchwɔ eta nyú. Adoó nye εbwɔ εwómé ájɔ́ge aké, ‘Me ne nlú’ Ápye nye mbɔ ábwólé gejamégé bɔ́ ánó mewaá. ⁷ Ne déwuú nye ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye τετε, Yémbɔ gébége unó bina uké upyéé, déβεge fɔ ne εfɔ. Néndé unó bina ubɔ mampye ne epófɔ nnó mme yina achwɔ kwya wó. ⁸ Gébé eyigémbɔ ntó malɔ kpakpa ámmye nye ne ate ne ate afwa ne bɔ́ bwɔ ámmye nye ne ate, emímí mesa

ekwene nye malumalu. Mme yina anyige nyé ne eshye abwólé né gejamégé malu. Ewéna ebé nye eké lé ula uló ubalé ebi mendée awúu gébégé nebye neké nemmye ji.

*Jisàs agare àngbá bìì efwyale ewé ebwó ágéne nye
(Mat 10:16-25; Luk 21:12-17)*

⁹ “Ségé gébé, kaáge nnó ápyéne nye enyú áfyé né amu ákpakpa meló ápa mpa enyú mmu macha eso. Atúlege nye enyú né macha mmyemenene. Né getú ya, ájáme nye enyú détene né mbe ushu bó góména ne afwa meló. Ápyégémbó kaáge nnó dege mbó lé meti mangaré ebwó mekomejóó wa. ¹⁰ Ne gemégé nnó mme yina akwya, bóó ábó mangaré abya Esowó melóméló né maló mako. ¹¹ Gébége ápyégé enyú ekagé dedorégé mmye mankelé uchuú mejóó ebi déjóóge. Gébé gékwónégé jógé uchu mejóó ebi uchwó enyú meno, néndé uchu mejóó ebi déjóóge upófó ebi enyú élé Mendoó Ukpea ne échyége nye enyú. ¹² Ne gebé eyigémbó ntó, aḡmó áchyége nyé atéé aḡmó nnó áwá. Ante áchyége nyé baá bwó nnó áwá. Baá áténege nyé ukóló ne ammá bwó ne ante bwó mampye nnó áwá ebwó. ¹³ Bóó ako ápaá nye enyú gétúgé délú àḡkwólé ba. Yémbó yéndémuú ayi akogé metóó te kwyakwyaá, áférege nye ji né efwyale gabo.

*Jisàs agaré nkane áchóó nye Jerosale
(Mat 24:15-21; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Jisàs afe mbe mánjóge aké, “Gebobogé genó eyi gechyége mekpo unó mbaá Esowó, gepyéé nyé né malu ayi géláge pò mampye. (Muú ayi akúu ḡwe yina ase gebé nnó efwyale echwóó.) Gébé eyigémbó, bóó abi álu né gebagé mewaá Judiya

ábó ájye ákwó mfaá makwe ábií. ¹⁵ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme ajye bó genó né mmu gepú jíí. * ¹⁶ Muú ayi alú ntó né mekwó áchwé yé gébé nnó akere mmú achwó bə nku gefwene wuú ne ábó. ¹⁷ E é ebéé nyé mbə nnó ne andeé abi álú ne mané yé ne abi áchyége baá mámbé. ¹⁸ Nége mmyé mbaá Esəwə nnó ekagé unó bina upye gébége néba, ¹⁹ néndé efwyale ewé echwə nyé, ebéé gekpékpége efwyale ewé délá lú dangé te Esəwə akwyé mme yina ne yé ewé emage bé sé eké ewémbə epó. ²⁰ Mbəgé Esəwə alá sərə ndə yimbə ela mboó wó, ebyénno yéé muú ayi apome nyé apó. Yémbə gétúge bóó abi Esəwə ájyaá nnó ábé abií, asərege nyé ndə eyimbə ela mboó. ²¹ Gébége yimbə, mbəgé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Esəwə akweré ji elá gefwa alu fa,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamége fó ne ji. ²² Njóge mbə mampye enyú dekaá nnó, bóó gebyə abi áké álu Kras ne bóó gebyə abi áke álu bóó ekpávə Esəwə ntó áchwó nyé. Áchwəgé ápyéé nyé ukpékpé ufélekpá ebi upwə amu. Apyembə nnó ábwólé bóó ako ne mbəgé meti ebége yé ebélé bóó abi Esəwə ajyaá nnó ábé abií, ábwólé ebwó ánó mewaá. ²³ Sége ye gébé! Dekaá nnó mbó mé mbe ngaré enyú depə etíré na gemége nnó dépyége.

Unó bi upye nyé gemége nnó Maá Nte Mekwad ákérege meso fa mme

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Gébége efwyale ewéna echwəgé, ténéténé ayi ebyéé, ηmεé ekwene nyé gemuagemua. Mfaá

* **13:15** Elú wáwálé nnó: Bóó Jus áténege upú bwó, mfaá alu dede ayi muú akáge kwə ajwóle wyéé.

ágénégé sé. ²⁵ Ambe ntó ánómege nyε, ne unó bi úwyaá uto né mfaánebuú unyige nyε. ²⁶ Εφέε ne ágéne nyε nkane Maá Nτε Mekwaá achwóó né mmu gekó ashúlege achwóó ne gekpékpégé uto ne énogé. ²⁷ Wyε né gébé εyígémbó, atóme nyε makiénné jíi nnó ájyé anyweré bóó abi jí ájyaá né mme meko nnó ábé abii mbaá ama.”

Jisós améε gepóge genóoge fig ne unó bi úpyéε nyε

²⁸ Jisós ajóó ne baá utóó bíi aké, “Pεge gepóge genóoge fig degii genó wyε. Gébége mata jíi álóge mántó bya ukε enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. ²⁹ Wyémbó ntó ne gébége enyú dégége nkane unó bina úpyéε, débó mankaá nnó gébé εyígémbó géla kwókwólé. ³⁰ Ngarege enyú wáwálé nnó njyε eníné na négboó fó kpaá τε unó bina ukó úpyéε. ³¹ Mfaá ne mme ákoóge nyε yémbó mekomejóó wa alaá τε kwyakwya.

*Yé muú ayi akaáge gébé εyígémbó apó
(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)*

³² “Yé muú ayi ákaá bíi né gébé εyígé unó bina úpyéε nyε apó. Makiénné Εσωω ne mfaánebuú ákaáge fó, yé Maá Εσωω jimboó ákaá wó. Εkosé wyε Nτε wuú jíi mbií ne ákaá. ³³ Ségé gébé dékpómé mmyε, debé peé dégilé néndé enyú dékaáge fó gébé εyígé unó bina úpyéε nyε.” ³⁴ Aké, “Ελύ εκé mende fó abó ajyεé neke, alyaá gepú jíi ne baá défwε bíi nnó ápele. Achyεé yéndemuú εbi utóó, ajóó ne ayi ábáme gepú aké, ‘Bé peé, ógilé’. ³⁵ Wyεmbó ntó ne enyú débó mambe peé dégilé néndé dekaá fó gébé εyígé mbóó gepú akerege meso wó. Akage chwó ne nkwale, metóó utuú, gejyéjyégé bíi, yεé εbéle dondo. ³⁶ Εkáge akwó enyú nejmé ndere debélege

dékwánege. ³⁷ Ndere ngarege mbɔ enyú, mbɔntó ne ngárege yéndémuú nnó, Bége peé”.

14

Ajɔ́ geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2; Jɔn 11:45-53)

¹ Ndɔ elɔ epea eyí bɔ́ Jus ányée epaá koó upú ne epaá brɛd yi álá muálé. Anɔ́ baá ámpyée upɛ Esɔwɔ ne ánléré mabé Esɔwɔ ájwɔle geju ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí. ² Ajɔ́ ne atɛ áké, “Dépyegé fɔ́ ji gébége epaá ewéna, ékágé bɔ́ áɲme ummye né melɔ.”

Awáá Jisɔs mawée né meló Bétáni

(Mat 26:6-13; Jɔn 12:1-8)

³ Ndere Jisɔs alu né meló Bɛtani mmu gepúgɛ Simun muú ubá anyée menyée, mendée fɔ́ achwá kpé mmu ne ékpómé mawée gebé ami majame ŋka dɔ́, ele laménda ayi ebwá ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé ewémbɔ agbɛ mawée mimbɔ né mekpɔ Jisɔs. ⁴ Mendée yina apyɛge mbɔ, matɔ́ ásɔ́ bɔ́ fɔ́ abi álu efɛé kpaá tɛ ájɔ́ge ne atɛ áké, “Mendée yina achɔ́ mbɔ mawée mína ndé? ⁵ Mawée amí ákágɛ kpó, áse gejamégɛ ŋka eyi epwɔ́ ŋka eyi muu akage pye né ŋme, áchyée mbaá ubyá bɔ́ ne wɔ́ mendée yina óchɔ́ mbɔ?” ⁶ Jisɔs ajɔ́ ne ebwá ake, “Gɔ́gé ji abɛ nyame, ndé enyú dechyége ji efwyale? Apyɛ mbɔ lé me genchánchágɛ genó eta wa. ⁷ Ubyá bɔ́ úlú ne enyú, dékágɛ poó ebwá yéndégébé eyi dékélege. Ne me mbɛé nyɛ fɔ́ ne enyú gébé geko. ⁸ Mendée yina apyɛ me genó eyigé ji akaáge pyɛ, abó mbɛ agbɛ me mawée mmyɛ nnó gébége ng-boge áníí me níge. ⁹ Ngarege enyú wáwálé nnó

yéndé mbaá ayi bɔ́ ágárege nye Abya melóméló ayina né mme meko, ágárege nye ntó genó eyígé mendée yina apye. Nkane ágárege, mbɔntó ne áteé nye ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs

(Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscarot ayi alú maá utɔ́ Jisɔs ama né géluágé abi áfyaneápeá, ajye báne anɔ́ baá ámpyeé upɛ Esɔwɔ nnó ákpoó ebwó Jisɔs. ¹¹ Ebwó awuúgé gejuge Judas, matɔ́ ágɔ ebwó ányemeno nnó áchyége ji nka. Eféé ne Judas áló mankélégé meti ewé ji apyeé ne Jisɔs akpɛ ebwó né ámu.

Jisɔs anyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bíi

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jon 13:21-30)

¹² Bíi mbe ebí ányéé epaá bred yi álá muálé, gébé eyígémbɔ ne áwáne mágónhémé gepɛ nnó ányé epaá koó upú. Baá utɔ́ Jisɔs ájye gíi ji áké, “Átá ndé mbaá yi ókélege nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyeé?” ¹³ Agigémbɔ Jisɔs áferé baá utɔ́ bíi ápeá, ató aké, “Chóge né meló kpaá, detuge nye ne mende fɔ ayi ákpané nkɔ́ manaá né mekpɔ, kwólege ji. ¹⁴ Dekwɔnégé né gepú eyígé ji akpené, jóge ne mbɔ́ gepú nnó, ‘Ménleré aké dégíi wɔ nnó, maá gepú ánkéé alé nnó ji achwágé ajwólé anyé menyéé epaá koó upú ne baá utɔ́ bíi?’ ¹⁵ Ne mbɔ́ gepú yimbɔ alerege nye enyú maá gepú ayi ákwyé mé ábélé né mfaá enyón, tyége menyéé sé eféé.” ¹⁶ Baá utɔ́ bimbɔ ájyege, ágé wye yéndégenó nkane Jisɔs ajɔ́, átyé menyéé epaá koó upú bwó eféé ábele. ¹⁷ Nkwale akwónégé, Jisɔs ne baá utɔ́ bíi makpo áfyaneápeá, áfé manyé menyéé yimbɔ. ¹⁸ Ndere ájwólé ányéé menyéé Jisɔs ajɔ́ ne ebwó

aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú nyú ama achyεge nyε me mankwaá.” Mbóó yimbó alu mbó fa anyé menyéé ne me. ¹⁹ Baá utóó bíí áwúgé mbó, ála mmyε meshwεmeshwε, yéndémuú agige ji áké, “Ata nnó élé me?” ²⁰ Jisós ashúú εbwó meko aké, “Élé muú ayi εse ne ji détúge nyε amu manta mbya né mmu akpánkpa. ²¹ Ne Maá Nte Mekwaá agbóo nyε wyε ndere ηwe Εσωω abó ajóó mé te gachií. Utonkwa ube ne muú ayi akpóo nyε Maá Nte Mekwaá. Ε έ! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó ελό kpaá ερω.”

Menyéé Ata Jisós

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²² Ndere Jisós ne baá utóó bíí ányéε menyéé, abó ntó bred áchyεgé matame mbaá Εσωω né mmyεmenéne, agyá ntó bred yimbó ubauba, akaré mbaá baá utóó bíí ajóge aké, “Gége menyammyε wa na. Sége dényé.” ²³ Jisós abwéé ntó amó ne mmóó né mmu, achyége matame mbaá Εσωω, achyε baá utóó bíí ányú átu atε. ²⁴ Ajóó ne εbwó aké, “Gége manoó ma amí magbéle mbaá gejamégé bóó gétúge menomenyε εwé Εσωω ányé ne ákwaá. ²⁵ Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nyε ami make gébége Εσωω aké agbarege gefwa jíí.” ²⁶ Ne εbwó ánérége, ákwá εkwó áféé Εσωω átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisós agaré ndere Pita áshyáa nyε ji

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

²⁷ Jisós ajóó ne baá utóó bíí aké, “Enyú ako deboó nyε delyaá me ndere ásámé mmu ηwe Εσωω nnó, Εσωω aké, ‘Nwane nyε membame mágóηme ne

ekwó mágónh me eláa nye tyátyá.’ ²⁸ Ne nkwílégé né negbo, mbò nye mbe ne enyú né gebagé mewaá Galilíi.” ²⁹ Ajógémbò, Pita aké, “Yé bòó ako ne ábó alyaá wò, me nlyágé fò wò.” ³⁰ Jisòs ashuú ji meko aké, “Pita gó ngaré wò nnó utuú bina fi gemégé nnó menò mekwò akú ukúkúle upea, wò òshyaá nye ukúkúle uléé nnó ókágé me.” ³¹ Yémbò Pita aké, “Yé ébé lé negbo, ngbóo ne wò, nshyaá fò wò.” Wyémbò ntó ne abifò ako ájóó.

Jisòs anemmye né Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Jisòs ne baá utòó bìi ako áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane. Akwónégé éwu, agaré ebwó aké, “Jwólege fa, kpaá te nnérege manénemmye.” ³³ Ajógémbò asé Pita, Jemsi ne Jòn nnó akwólé ji. Nkane ájye alò mambò gejamégé meshwe ne masómé né metòó. ³⁴ Ajóó ne ebwó aké, “Masómé amí malú me metòó, maténe me meti negbo. Yémbò jwólege fa debe peé.” ³⁵ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme, anemmye nnó mbògé meti élú, Esòwò apye efwyale ewémbò ekóó ji kóóge. ³⁶ Anenemmye aké, “Nte, Nte yéé genó eyi gepwòó wò gepó. Nnène wò mmye féré amó efwyale yina átáné me mmye. Yémbò pye genó eyigé wò òkelege épó fò eyigé me nkélege.” ³⁷ Anérégé akeré meso mbaá ayi bò Pita álú, achwò báne ebwó ndere ábélege géjyá. Ape Pita, agií ji aké, “Simun, nnó enyú dékágé béfó peé ne me, yéé lé né nchwanekke ama? ³⁸ Bége peé, dénénemmye mbaá Esòwò nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Matòó nyú ákélege nnó enyú dénénemmye yémbò menyammye nyú áwyá gepwá.” ³⁹ Ama lya ebwó

akéré meso manemmye wye gefóge mmyemenéne eyigé ji abo anéne. ⁴⁰ Ne amá akérégé ndo eyi egbeé epeá né mbaá baá utóó bií álú, abané wye ndere ebwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwó ame doó, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji wó.

⁴¹ Jisós ama akérégé ndo eyi egbeé eléé, abané wye ebwó ndere ábélege, anyá ebwó aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gékwyá mbo, ge gébé gekwané eyigé áfyé nyé Maá Nte Mekwaá né amú boó ubeé. ⁴² Kwilége ka, déjye, gé muú ayi akpóo me mbo, alé chwó mé.”

Apye Jisós

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jón 18:3-12)

⁴³ Ndere Jisós álú jóógembó, Judas maá utóó wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achwó ne njuné boó enine negbare bo aparanja ne mámbó unóó. Boó bina élé anóó baá ámpyeeé ure Esowó ne ánléré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ne átómé ebwó nnó áchwó apye Jisós. ⁴⁴ Eké epyembó, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbo pyége, défyéé metóó metóó nyú, déjye ne ji.” ⁴⁵ Judas ákwónégé yé gébé acho sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménlére ntamé,” akpá ji atyaá. ⁴⁶ Boó bina ágégé, áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato. ⁴⁷ Apyégé Jisós, metóó esó maá utóó wuú ama ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyeeé ure Esowó. ⁴⁸ Eféé ne Jisós agií ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bo aparanja ne mámbó unóó mampye me nnó me nlu menjó? ⁴⁹ Me nlú fa ne enyú yéndé bií, nlerégé mekomejóó Esowó né echa ure, nnó débó degéé me mampye wó? Yémbó

genó eyigé ásame mmu ηwe Εσωω gebó mampyé.”
⁵⁰ Baá utóó bií ágégé mbó, áboó, ályaá ji.

⁵¹ Nkane ájye ne Jisós, njye gesa fó afyale metyεé ndeé né menyammyε akwólege εbwó. Áké ágéne ji, ágbare ndeé yimbó nnó ápye ji, ⁵² apalé eji, alyaá abó afé gejóhéné.

Jisós akpe unó mpa

(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Ase Jisós áfe ne ji mbaá etúkpe ampye upe Εσωω, ánóó baá abi ápye upe Εσωω, ánleré mabé Εσωω chóncho ne ákpakpa meló ájye chome wyε.

⁵⁴ Pita ntó akwólege εbwó meso gachye, gachye kpaá te akpene né mmu dachi etúkpe ampye upe Εσωω. Εφέé ne ajye bane ámbamé dachi etúkpe nnó awyagé mewε. ⁵⁵ Anóó baá ampye upe Εσωω ne bóó ako abi ájwólé mmu εcha eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yeé ema wó. ⁵⁶ Gejamé gé bóó ákwyε depó mámma Jisós mmye yémbó elé gebyó néndé εbwó ako ápó nya meko ama. ⁵⁷ Bóó abifó ákwilé ka, ábyóge ji gebyó mmye áké, ⁵⁸ “Ese déwú ndere ji ashúú mmye nnó ji ammu nye εcha upe Εσωω ewéna ewé akwaá átené ne ámu, ne ndó ελέé ekwónégé átenege ewéchéá ewé alá tené fó ne ámu wó.” ⁵⁹ Yémbó εbwó ako ápó meko ama.

⁶⁰ Εφέé ne etúkpe ampye upe Εσωω ákwile ka né mbe ushuú bóó ako ágií Jisós áké, “Wó ntó opó ne meko manshuú né depó εtire bóó ájóoge mbó nnó opye?” ⁶¹ Yémbó Jisós akwene bómbo yé meko ashúú ji wó. Etukpe ema ηmére egií ji eké, “Wó ne ólú Maá Εσωω, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa?”

⁶² Jis̄os akamé aké, “Me ne nlú, dégene nyε ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né geluoge enógé né egbé εbwonyε Εσωω ne ndere achwó nyε né mfaánebuú mmu geko.” ⁶³ Etúkpe ampyε upe Εσωω agyá mandeé jíí né mmyε manleré nnó metóó esó ji dóó, agíí eso aké, “Ndé gécha démage kéle b̄o ntésé? ⁶⁴ P̄o déwú dep̄o etiré ji ajóóge? Amεge mmyε ne Εσωω, nana deké depyε nnó ne ji?” B̄oó ako akame aké, εkwane nnó, “Áwá ji wáne.” ⁶⁵ Efεé ne b̄oó abif̄o ál̄o mánkpo ji matyε mmyε, áwé ji ndeé amε, átúlege ji, ajóge aké, “Garé esé muú ayi adoó w̄o?” Ambamé εcha eso áchw̄o se Jis̄os ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akaáge Jis̄os

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; J̄on 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Ndere Pita ál̄u né dachi yimb̄o, maá mes̄o mendée f̄o ama né geluage abi ákpáne defwé mbaá etúkpe ampyε upe Εσωω achw̄o efεé, ⁶⁷ agé ndere Pita ajwólé áwyáa mewε. Ape ji dómeé, ajóó aké, “W̄o ntó ɔlu gelua ne Jis̄os muú Nasaren yimb̄o.”

⁶⁸ Pita ashya aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ójoge mb̄o w̄o.” Ndere Pita akwilé manjye né meno gébámé, men̄o mekw̄o mbe akú. ⁶⁹ Mes̄o mendée yimb̄o áma ágεgέ Pita wye al̄o mamma j̄oó ne b̄oó abi áteneé efεé aké, “Mende yina alu muú bw̄o ama.”

⁷⁰ Pita ama shya wye shya eké εwyage, b̄oó abi áteneé efεé ál̄o mánj̄oó ne Pita aké, “Wáwálé gebíí gep̄o mmu, ɔkágé shya f̄o néndé ɔlu muú Galilíí.”

⁷¹ Yémb̄o Pita ál̄o mánkalé aké, “Mb̄ogé mbyogé le gebyó mfaánebuú áshulé me mmyε, nkágé f̄o mende ayi enyú déjoge mb̄o.” ⁷² Ténéténé yimb̄o men̄o mekw̄o akú ukúkúle upeá k̄ok̄ogól̄ok̄oó. Pita

ate mekomejoo ayi Jisoo abo ajoo ne ji nno, “Gemegé nno menoo mekwo akú ukúkúle upeá oshya nye manáne aléé nno okaagé me.” Ateége mbo anyo meko ngbo ali segé segé.

15

Afe né Jisoo mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jon 18:28-32)

¹ Wye ndere bií ujyaá dondo, anoo baá ampye upe Esowo, akpakpa melo ne anleré mabé Esowo áchomé ne boó eso ako, ajwale ajoo geju. Efeé ne agbaré Jisoo áwéle, áse ji, áfé mbaá gomena Palet. ² Akwónégé Palet agii Jisoo aké, “Wo olu Mfwa boó Jus wawálé?” Jisoo aké, “Elu nkane ojoó.” ³ Ajógembó, anoo baá ampye upe Esowo álo mammálé Jisoo depó mmye matimati. ⁴ Palet ama gií Jisoo aké, “Opó ne meko manshuú? Owuú fo depó etíré ámmálé wo mmye nno opye?” ⁵ Ne yeé meko Jisoo ashuuú ji wó, ewena epye Palet alaá meno mekpo fuú.

Palet asó mpa nno áwá Jisoo

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16)

⁶ Gepoge Palet gelu nno yéndé nme gébégé epaá koó upú boó Jus ábo mamferé muú ama né deno ndere boó akélege. ⁷ Né gébé eyígembó muú deno fo alú efeé, akuú ji Barabas. Ji ne abifo akpe deno gétúgé boó abi ebwó áwané né efwyale ewé ebwó áchwó ne éwú né melo. ⁸ Ndere elúmbó, gejamégé boó ajye báne Palet nno áferé muú deno ama ndere ápye mé yéndé epaá ewémbó. ⁹ Palet agii ebwó aké, “Enyú dékelege nno mferé Mfwa boó Jus?” ¹⁰ Palet agii mbo elé ji akaá chánéné nno elé wye né nchye

detú ne anó baá ampye upe Esowá ápyené Jisós áchwó ne ji eta wuú.

¹¹ Yémbó anó baá ampye upe Esowá ágaré ekwó bós ewémbó nnó ágaré Palet aferé lé Barabas.

¹² Palet ama agíi ébwó aké, “Ényú dékelege me mpye yéé nnó ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bós Jus?”

¹³ Ne ébwó ako ákalé kénké aké, “Wó ji né gekwa.”

¹⁴ Palet ama gíi ébwó aké, “Ndé gabo ayi ji ápyé?” Yémbó ákpe kále kénké né eshye aké, “Áwó ji né gekwa.” ¹⁵ Nnó Palet apye matós ágós bós Jus, aferé Barabas né denó. Ágaré bós bee bíi nnó átulé Jisós ne geto, ánerégé, áwó ji né gekwa.

Bós bee ájwyage Jisós

(Mat 27:27; Jón 19:2, 3)

¹⁶ Bós bee bimbo ánerégé mantulé Jisós, ája ji áfé mmu echa gomena. Ákuú bós bee ako né geluá gebwó. ¹⁷ Afyé ji nkúu megélé, áto ela meshíi eke ela mfwa ákweré ji mekpo. ¹⁸ Apyegémbó, álo manjwyagé ji aké, “Mfwa bós Jus, neki nébé ne wó.” ¹⁹ Ne álo mándógé ji unó né mekpo. Ákpó ji matyé mmye, áto manó mme mampye eké anóge ji. ²⁰ Ánerégé mánjwya ji, aferé nkúu megélé yimbo ákeré áfyé ji mandeé jíi né menyammye wuú. Ája ji átane né melo manjye wó né gekwa.

Áwó Jisós né gekwa

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jón 19:17-27)

²¹ Ndere ájyéé átuú ne mende fó ayi akamege Simun muú melo Seren nkane atané melo wuú ajoyé né Jerosale. Bós bee bimbo ágbaré ji kpékpé nnó akpá gekwagé Jisós. Simun alu nte bó Aleksanda ne Rufós. ²² Afé né Jisós né mbaá ayi ákuú nnó Golgota. Ula utané nnó melú Unkónkó

makpo. ²³ Achyεέ ji mmṵó amí áchwaré ne uka εbí ákuú nnó myrrh * Yémbṵ Jisṵs ashya manyú. ²⁴ Ala wyε εφεέ mbṵ, áwṵ ji né gekwa, áηme gefṵgé megyaá fṵ nnó ákáré mandeé jíi εyi yéndémuú aséle. ²⁵ Awṵ Jisṵs né gekwa né kálánka eneneama né dondo. ²⁶ Abṵ gebagé genṵó áwṵ mfaá mekpo gekwa εyigé áwṵmé Jisṵs wyεέ, ásá genó εyigé áké ji apye ne áwṵme ji. Aké, “Mfwa bṵó Jus.” ²⁷ Awṵ ntó ánjo apea gébégé gema ne Jisṵs, ama alu né εgbé εbwṵnyε wuú ayifṵ né εgbé εbwṵβε wuú. Yéndémuú bwṵó álu né mfaá gekwa jíi. ²⁸ Mechṵ εwéna épyε nnó ébé wáwálé nkane mekomejṵó Εṵṵwṵ ájṵó nnó áfyε ji mmu mpṵa bṵó ubeé. † ²⁹ Ne bṵó abi ákoge koógé ájúu Jisṵs mashyε mmyε, ákamege ne makpo, ákálege áké, “Ε έ, Pṵ wṵ ne ṵké ṵmmu nyε εcha upε Εṵṵwṵ geméégé nnó ndṵ ελεέ εkwṵné wṵ ṵmage téne εwéchá? ³⁰ Poó gemε jyé ṵtáné mfaá gekwa ṵshulé mme.” ³¹ Wyémbṵ ntó ne anṵó baá ampye upε Εṵṵwṵ ne ánleré mabé Εṵṵwṵ ntó ájwyáge ji áké, “Apoóge bṵó bí chachá, akaáge poó fṵ gemε jíi. ³² Aké ji alu Muú yi Εṵṵwṵ akweré ji elá gefwa, áma jṵó áke ji alu Mfwa bṵó Isreli, átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyεgé mbṵ, εse défyεé mataṵó ne ji.” Anjo bimbṵ abi áwṵmé ntó εbwṵó né ukwa, ájúu Jisṵs mashyε mmyε.

Negboné Jisṵs

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jṵn 19:28-30)

* **15:23** Ελί wáwálé nnó: Myrrh εle uka bí ulú nya mampye nnó muú awuúge fṵ ubale dṵó. † **15:28** Ελί wáwálé nnó: Melṵ ηwe εwena né ukwene bṵ ηwe abifṵ áfyε εwu né ukelenge pe KJV ne TEV.

³³ Metwó ñwomese, kálánká efyáneépeá eké ékwónege, ñméé enomé, gemmua gékwé né melo meko kpaá te kálánká eléé. ³⁴ Kálánka eléé eyimbo, Jisws aló mánkalé kénké aké, “Eloi, eloi lama saba tani, ula utené nnó Esowó wa, Esowó wa, ndé olyaá me mbií né efwyale?” ³⁵ Bwó abifo abi átené eféé áwúgé ndere Jisws ajóge mbó áferé aké, “Akuú mbó lé Elija muú ekpávé Esowó.” ³⁶ Muú ama né geluage bwó bimbó abó gatélé ajye bó ekochá, áwe ne genwó anyua né mmú mmwó amí mamyáme, abweé até Jisws né ubwó meno nnó ányú. Ajwó aké, “Degé kpé nnó Elija achwó feré nye ji mfaá gekwa yi.” ³⁷ Ne Jisws ama akále kénké, ashulé kwyakwya geféré h-ε-m metwó ekwé. ³⁸ Wyé ndere Jisws ágbó, ndeé eyi ekaré echa upe Esowó, egypté uba upeá te mfaá gba-ra-ra-ra etya mme. ³⁹ Muú kpaá bwó bee † ayi atene eféé agégé gefwó eyige Jisws akalé ne ale gbó aké, “Wáwálé mende yina alu Maá Esowó.”

⁴⁰ Gébé eyigémbó ntó, andée fó átené nya tete ágéné yéndégenó eyi gepyé ne Jisws. Né geluage andée bina Meri ayi atané melo Magdala, Salome, ne Meri mma Jemsi ayi mamane kó ebwó ne Jose álu ntó wye. ⁴¹ Gébégé Jisws alu né Galilí andée bina ábó ákwólege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifo abi átane Jerosale ákwóle Jisws álu ntó wye.

Anií Jisws

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42)

⁴² Jisws agbó bíí bíí bwó Jus ako ákpomége mmye nnó né nkwale áló mányé uwyaá bwó. Ndere bíí ule koó, ⁴³ mende fó ayi ákuú ji Josef achwó. Alu

† **15:39** Elú wáwálé nnó: Muú kpaá bwó bee Rom alu muú yi apele usaá bwó bee uta.

muú melo Arimatya, alu muú ayi anoge ji dɔ́ó né eso bɔ́ó Jus, ji abɔ agile ntó gébé eyigé Esɔwɔ achwɔ gbáre nyε gefwa jíí. Akpome mmyε nkane mende, ajyε báne Palet agíí ji nnó achyε ji utó nnó ajyε áferé genkwógé Jisɔs né mfaá gekwa. ⁴⁴ Agigé mbɔ, Palet alaá meno fuú mánwu nnó Jisɔs agbó me. Akú muú kpaá bɔ́ó bee agíí ji wá Jisɔs agbóo mé. ⁴⁵ Muú kpaá bɔ́ó bee yimbɔ akamé nnó agbo, eféé ne Pálet akamé nnó Josef akáge jyε feré genkwógé Jisɔs né gekwa. ⁴⁶ Josef ajyε na éshyé ndeé pópó, aféré genkwógé Jisɔs né gekwa, afyalé géjí ne eshyéé ndeé eyimbɔ, akpa ajyε fyε mmu menome ewé áchomé mmu etárávé. Abogéné gekpékpégé ntaá agbé meno menome ewembɔ. ⁴⁷ Méri muú melo Magdala ne Méri ayi mmá Jose ágé mbaá ayi ábelé genkwógé Jisɔs.

16

Jisɔs akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jɔn 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, Méri muú melo Magdala, Salɔme ne Méri mmá Jɛmsi ájyε na mawéé gebéé nnó ájyε gbere né genkwógé Jisɔs. ² Ne dondo bií mbe né uwyaá, ndere mbe ηme atane, ebwó ájyε né menome ewé anií Jisɔs. ³ Agíge ate áké, “Wáá ábogéné nyε esé gekpékpé ntaá eníné ágbε mbɔ menome”? ⁴ Aké ákwɔnege wyε, áge nnó ábogéné mé ntaá enínémbɔ néla babá nelu gekpékpégé ntaá. ⁵ Ndere ebwó ákpεne mmu menome ewémbɔ, áge njyε gesa fɔ ajwólé né egbé ebwɔnyε bwó, afyε ewule pópó. Ebwó ágégé mbɔ álá mano mekpo fuú. ⁶ Njyε gesa yimbɔ ajɔ́ó ne ebwó aké, “Défɔgé.

Nkaa nnó dékelege mbo lé Jisós muú Nasaret ayi ábó áwomé nya ji né gekwa, apó sé fa, Esowá apye ji akwilé né negbo. Gége melú ewé ábóó ábelé ji. ⁷ Kéregé meso dégaré Pita ne baá utóó bíí abifó nnó ji abó mé mbe ne enyú afé né Galilií; dégené nye ji ewú wye ndere ji abó agaré enyú.” ⁸ Andée bimbo átáné né menome ne gatélé, áwére ne efo metóó, ne yéé muú fó agaré ebwó geno eyíge pye wó gétúgé efo ewe elú ebwó matóó. *

Jisós aleré mmye mbaá Meri yi Magdala

⁹ [Dondo bíí mbe uwyaá ebi Jisós akwilé né negbó, abó mbe aleré mmye mbaá Meri muú melo Magdala. Jisós abó aferé nya ji aló nchye akénéama mmye. ¹⁰ Meri afe agáre ájeé bíí abi ebwó ábó ákene nya ne Jisós ne ábane ebwó ndere álíle, ásómege. ¹¹ Yé lé ebwó áwuú nnó Jisós álú mebe Meri muú melo Magdala agé ji, ákamé fó nnó elu wáwálé wó.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bíí apea

¹² Ewyágé Jisós akwó mbe ushuú baá utóó bíí apea né gefóó eyigé alá kaáge sé ji gébégé ebwó akene ájye né meti. ¹³ Ebwó ákaáge nnó muú yi ágene mbo ele Jisós, ákeré meso ájye garé baá utóó bifó yémbó ye muú bwó yi ákamé nnó élú wáwálé ápó.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bíí afyaneama

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

¹⁴ Ema ewyagé ndere baá utóó bíí ájwólé ányéé menyéé, akwó ebwó ushuú aló mawéé ebwó gétúgé alá pó né ukáme ne matóó ayi ebwó áneá alá kamé

* **16:8** Elú wáwálé nnó: Malo ñwe yina 9-20 ápó né ukwene bo ñwe bifó.

mekomejɔ́ bɔ́ abi ágené nnó ji akwilé né negbo wó. ¹⁵ Ajɔ́ ne bwó aké, “Chóge né malɔ́ mme meko dégarége bɔ́ abya Eɔwɔ melóméló. ¹⁶ Muú ayi akamége mekomejɔ́ yina ne áwyaáge ji manaá Eɔwɔ, áférege nyε ji né efwyale gabo. Ne muú ayi álá kamé mekomejɔ́ yina wó, ákwéne nyε mpa Eɔwɔ. ¹⁷ Gé unó bi upye nyε ne bɔ́ abi ákamé ne Eɔwɔ na. Né mabɔ́ ma ábuú nyε aló nchye, ájoge nyε ufɔ́ mejɔ́ ebi álá kaáge fɔ́. ¹⁸ Agbárége nyε mmyɔ́ ne ámu ne ye ányú le uka ubo yéé geno eyi gepye ebwó gepó. Ánerége bɔ́ mameé amu mmyε, átóge.”

Jisɔs akwó afɛ mfaánebuú

¹⁹ Ata Jisɔs anérége mánjɔ́ depɔ́ tire na, Eɔwɔ ase ji akwó afɛ né mfaánebuú. Ajwólé né geluoge enógé né egbé ebwɔnyε nte wuú Eɔwɔ. ²⁰ Baá utɔ́ bií ntó álá mbɔ́ ákeré, ákené ágarége bɔ́ mekomejɔ́ Eɔwɔ né malɔ́ mme mako. Atá Jisɔs ntó alu ne ebwó achyege ebwó utó ápyéé ufélekpá mánlɛré nnó mekomejɔ́ bwó alu wáwálé.]

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e